

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО СИСТЕМУ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2023, № 26, ст.93)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 3039-IX від 11.04.2023](#)

[№ 3269-IX від 14.07.2023](#)

[№ 3302-IX від 09.08.2023](#)}

Цей Закон визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади функціонування системи громадського здоров'я в Україні з метою зміцнення здоров'я населення, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя, регулює суспільні відносини у сфері громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення, визначає відповідні права і обов'язки державних органів та органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб у цій сфері, встановлює правові та організаційні засади здійснення державного нагляду (контролю) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя населення.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) акредитована лабораторія - лабораторія будь-якої форми власності, що розташована в Україні або іншій країні, акредитована на відповідність вимогам стандарту ISO/IEC 17025 (ДСТУ ISO/IEC 17025) та/або ISO/IEC 15189 (ДСТУ ISO/IEC 15189), та/або належної лабораторної практики Організації економічного співробітництва та розвитку (GLP OECD) чи Національним органом України з акредитації, іноземним органом з акредитації, який є повним членом Міжнародної організації із співробітництва в галузі акредитації лабораторій (International Laboratory Accreditation Cooperation - ILAC), або іншим іноземним органом з акредитації, діяльність якого відповідає вимогам стандарту ISO/IEC 17011 (ДСТУ ISO/IEC 17011);

2) громадське здоров'я - сфера знань та організована діяльність суб'єктів системи громадського здоров'я щодо зміцнення здоров'я, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя;

3) дезінфекційні заходи (дезінфекція, дезінсекція, дератизація) - заходи, спрямовані на знищення у середовищі життєдіяльності людини вегетативних форм збудників інфекційних хвороб (дезінфекція) та їх переносників - комах (дезінсекція) і гризунів (дератизація);

4) державні медико-санітарні нормативи (санітарні нормативи) - обов'язкові до виконання параметри безпечності середовища життєдіяльності людини та епідемічного благополуччя, затверджені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, які є науково обґрунтованими на основі відповідних досліджень та аналізу ризику згідно з вимогами безпеки для життя і здоров'я людини за медичними критеріями та виражені у припустимому максимальному або мінімальному, кількісному та (або) якісному значенні показника, що характеризує фактор середовища життєдіяльності, а також стан здоров'я населення за критеріями захворюваності, поширеності хвороб, фізичного розвитку, імунітету тощо, включаючи гранично допустимі концентрації, допустимі дози, максимальні рівні впливу, максимальні межі залишків, максимальні рівні вмісту, допустимі добові дози, рівні включень, часові обмеження щодо використання продукції або доступу працівників та/або населення на об'єкти після застосування небезпечних факторів, епідеміологічні показники, протиепідемічні нормативи, недотримання яких може призвести до шкідливого впливу на здоров'я людини;

5) державні медико-санітарні правила (санітарні регламенти) - обов'язкові для виконання заходи та вимоги, необхідні для забезпечення державних медико-санітарних нормативів, недотримання яких створює загрозу здоров'ю і життю людини та майбутніх поколінь, а також загрозу виникнення і поширення інфекційних та масових неінфекційних хвороб (отруєнь) серед населення. Державні медико-санітарні правила включають державні санітарні норми та правила, санітарно-гігієнічні та санітарно-протиепідемічні правила і норми, санітарно-епідеміологічні правила і норми, протиепідемічні правила і норми, гігієнічні та протиепідемічні правила і норми, державні санітарні регламенти та затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

6) детермінанти здоров'я - комплекс індивідуальних, соціальних, економічних і екологічних факторів, що визначають стан здоров'я окремих людей, контингентів або груп населення, зокрема:

індивідуальні детермінанти здоров'я - генетичні (спадкові) та поведінкові особливості конкретної людини;

соціальні детермінанти здоров'я - рівень доступності харчових продуктів, житла, роботи, освіти, медичної допомоги;

економічні детермінанти здоров'я - стан та рівень економічних відносин, що безпосередньо впливають на середовище життєдіяльності людини;

7) епідеміологічний нагляд - систематичний та безперервний процес виявлення, збирання, складання, аналізу, тлумачення та поширення даних про здоров'я населення, захворювання та показники середовища життєдіяльності, який здійснюється з метою вивчення епідемічної ситуації, її прогнозування, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між факторами ризику для здоров'я та наслідками конкретного впливу чи втручання на здоров'я, визначення характеру і масштабів необхідних медико-санітарних заходів, планування, реалізації та оцінки відповідних заходів у сфері громадського здоров'я;

8) епідемія - виникнення на певній території за певний проміжок часу випадків інфекційної або неінфекційної хвороби, специфічної поведінки, пов'язаної із здоров'ям, або інших подій, пов'язаних із здоров'ям, які перевищують середні багаторічні показники або достовірно перевищують нормальне очікування за відомими або невідомими раніше критеріями та впливають або мають тенденцію до одночасного впливу на непропорційно велику кількість людей у межах населення території. Кількість випадків, що свідчать про наявність епідемії, залежить від збудника, чисельності та типу населення, яке зазнало впливу, попереднього досвіду чи відсутності контакту з хворобою, часу та місця виникнення;

9) єдине здоров'я - міжсекторальний підхід до розроблення та виконання програм, реалізації державної політики, актів законодавства та проведення наукових досліджень, в рамках яких взаємодіють кілька секторів, таких як медицина, медицина праці, ветеринарна медицина, безпечність продуктів харчування та охорона довкілля з метою забезпечення захисту здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення і досягнення кращих результатів у сфері громадського здоров'я;

10) інфекційна хвороба - розлад здоров'я людини, викликаний живими збудниками (вірусами, бактеріями, рикетсіями, найпростішими, грибами, гельмінтами, кліщами, іншими патогенними паразитами), продуктами їх життєдіяльності (токсинами), патогенними білками (пріонами), що може передаватися від заражених осіб до здорових і становить ризик масового поширення;

11) інфекційні хвороби, яким можна запобігти шляхом імунопрофілактики, - хвороби, виникненню і поширенню яких можна запобігти, забезпечивши формування в значної частини населення колективного імунітету шляхом введення медичних імунобіологічних препаратів;

12) інфекційний контроль - комплекс організаційних, профілактичних та протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб, що базується на результатах епідеміологічного аналізу;

13) інформаційний фонд громадського здоров'я - державний інформаційний ресурс, що містить дані про стан здоров'я, санітарне та епідемічне благополуччя населення і показники середовища життєдіяльності та наповнюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з інформаційних систем та баз даних, що перебувають у власності чи розпорядженні центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, інших державних органів, або з інших визначених джерел;

14) карантин - адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню інфекційних хвороб, контамінації біологічним агентом, хімічним чи радіаційним чинником;

15) контактна особа - особа, яка перебувала в контакті з джерелом інфекції, біологічним агентом, хімічним чи радіаційним чинником, внаслідок чого становить ризик поширення хвороби, отруєння чи ураження;

16) масові неінфекційні хвороби - масові хвороби, отруєння, ураження, виникнення яких зумовлено впливом біологічних агентів, фізичних, хімічних чинників чи соціальних факторів середовища життєдіяльності, у тому числі об'єктів господарської та інших видів діяльності, товарів, робіт, послуг;

17) медико-санітарні заходи (санітарні та протиепідемічні заходи) - комплекс організаційних, адміністративних, інженерно-технічних, медичних, нормативних (регуляторних), екологічних, ветеринарних та інших заходів, спрямованих на усунення або зменшення шкідливого впливу на людину факторів середовища життєдіяльності, запобігання виникненню і поширенню інфекційних і масових неінфекційних хвороб та їх ліквідацію, кінцевою метою яких є захист здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення;

18) Міжнародні медико-санітарні правила - міжнародний правовий документ, прийнятий державами - членами Всесвітньої організації охорони здоров'я, що регулює питання запобігання міжнародному поширенню хвороб, захисту від них, боротьби з ними і вжиття відповідних заходів у сфері громадського здоров'я;

19) надзвичайна ситуація в системі громадського здоров'я - виникнення або безпосередня загроза виникнення небезпечної події, що призводить чи може призвести до поширення інфекційних або масових неінфекційних хвороб,

інших негативних наслідків для здоров'я людей та потребує вжиття відповідних скоординованих заходів;

20) небезпека для здоров'я людини - шкода, яка може бути заподіяна здоров'ю людини внаслідок дії явищ, процесів, об'єктів за певних умов раптово або в майбутньому;

21) небезпечний фактор - будь-який хімічний, фізичний чинник, біологічний агент, що здійснює або за певних умов може здійснювати шкідливий вплив на здоров'я людини;

22) неблагополучна епідемічна ситуація - ситуація, за якої рівень захворюваності людей на інфекційні або масові неінфекційні хвороби перевищує середні багаторічні показники, при цьому реєструються спалахи інфекційних хвороб;

23) неінфекційні хвороби - розлади здоров'я, виникнення яких зумовлено комбінованим впливом генетичних, фізіологічних, екологічних та поведінкових факторів;

24) носій збудника інфекційної хвороби - людина, в організмі якої виявлено збудників інфекційної хвороби при відсутності симптомів цієї хвороби;

25) обмежувальні протиепідемічні заходи - медико-санітарні та адміністративні заходи, що здійснюються в межах осередку інфекційної хвороби з метою запобігання її поширенню;

26) обсервація - перебування особи, стосовно якої є обґрунтований ризик інфікування або поширення нею інфекційної хвороби, у спеціалізованому закладі (обсерваторії) з метою її обстеження та здійснення медичного нагляду за нею;

27) оперативні функції громадського здоров'я - напрями діяльності, що здійснюються з метою досягнення та забезпечення максимально високих показників здоров'я і санітарно-епідемічного благополуччя населення, а також найбільш повного дотримання принципу справедливості щодо забезпечення і збереження здоров'я;

28) послуги у сфері громадського здоров'я - послуги, що надаються в межах реалізації оперативних функцій громадського здоров'я;

29) профілактичне щеплення - введення в організм людини медичного імунобіологічного препарату для створення специфічної несприйнятливості до інфекційних хвороб, яке проводиться відповідно до календаря профілактичних щеплень, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

30) реагування на небезпечні чинники та надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я - комплекс організаційних, медико-санітарних, протиепідемічних та адміністративних заходів в осередку виявлення небезпечного чинника та/або надзвичайної ситуації та за його межами, спрямованих на ліквідацію небезпечних чинників та зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення факторів середовища життєдіяльності, що створюють загрозу здоров'ю, життю або працездатності людини чи здоров'ю майбутніх поколінь;

31) референс-лабораторія в системі громадського здоров'я - акредитована лабораторія, яка виконує функції та відповідає критеріям, встановленим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

32) самоізоляція - перебування особи, стосовно якої існує обґрунтована підстава щодо ризику інфікування або поширення нею інфекційної хвороби, у визначеному нею місці (приміщенні) з метою дотримання протиепідемічних заходів на основі зобов'язання такої особи або відповідно до затверджених нормативів;

33) санітарне законодавство - сукупність нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини, які виникають у сфері забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення, встановлюють державні медико-санітарні правила, медико-санітарні нормативи та медико-санітарні регламенти, які є обов'язковими для виконання всіма учасниками правовідносин незалежно від правового статусу;

34) санітарно-епідемічна ситуація - стан середовища життєдіяльності людини та обумовлений ним стан здоров'я населення на певній території у конкретно визначений час;

35) санітарно-епідемічне благополуччя населення - стан здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, за якого показники захворюваності перебувають на усталеному рівні для даної території, умови проживання сприятливі для населення, а параметри факторів середовища життєдіяльності знаходяться в межах, визначених санітарним законодавством;

36) середовище життєдіяльності людини (далі - середовище життєдіяльності) - сукупність об'єктів, явищ і факторів навколишнього середовища (природного і штучно створеного), що безпосередньо оточують людину, впливають і визначають умови її проживання, харчування, праці, відпочинку, навчання, виховання тощо;

37) система громадського здоров'я - комплекс інструментів та заходів, що здійснюються суб'єктами системи громадського здоров'я та спрямовані на

захист і зміцнення здоров'я населення, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя, забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення;

38) спалах інфекційної хвороби - один або декілька випадків захворювань на інфекційну хворобу, пов'язаних між собою спільним джерелом та (або) фактором передачі інфекції;

39) сприятливі умови життєдіяльності людини - стан середовища життєдіяльності, за якого відсутній будь-який шкідливий вплив його факторів на здоров'я людини і є можливості для забезпечення нормального функціонування організму та відновлення порушених функцій;

40) фактор ризику - чинник, характеристика, вплив, стан середовища життєдіяльності людини, що може вплинути на стан здоров'я людини та/або підвищити ймовірність розвитку хвороби;

41) фактори передачі збудників інфекційних хвороб (далі - фактори передачі інфекції) - забруднені збудниками інфекційних хвороб об'єкти середовища життєдіяльності людини (повітря, ґрунт, вода, харчові продукти, кров та інші біологічні рідини, медичні інструменти, предмети побуту тощо), а також заражені збудниками інфекційних хвороб живі організми, за участю яких відбувається перенесення збудників інфекційних хвороб від джерела інфекції до інших осіб;

42) фактори середовища життєдіяльності - будь-які біологічні (вірусні, пріонні, бактеріальні, паразитарні, генетично модифіковані організми, продукти біотехнології тощо), хімічні (органічні і неорганічні, природні (у тому числі кліматичні) та синтетичні), фізичні (шум, вібрація, ультразвук, інфразвук, теплове, іонізуюче, неіонізуюче та інші види випромінювання), соціальні (харчування, водопостачання, умови побуту, праці, відпочинку, навчання, виховання тощо) та інші фактори, що впливають або можуть впливати на здоров'я людини чи на здоров'я майбутніх поколінь;

43) шкідливий вплив на здоров'я людини - вплив факторів середовища життєдіяльності, що створює загрозу здоров'ю, життю або працездатності людини чи здоров'ю майбутніх поколінь.

2. Інші терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених в [Основах законодавства України про охорону здоров'я](#), [Кодексі цивільного захисту України](#), [Законі України](#) "Про захист населення від інфекційних хвороб", інших законодавчих актах України.

Стаття 2. Законодавство про систему громадського здоров'я

1. Відносини, що виникають у системі громадського здоров'я та під час забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення, регулюються [Конституцією України](#), цим Законом, іншими законами України, прийнятими на їх виконання іншими нормативно-правовими актами, а також міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору.

3. Положення цього Закону не поширюються на харчові продукти, крім харчових продуктів, щодо яких проводяться епідеміологічні розслідування захворювань, спричинених інфекційними, неінфекційними хворобами, а також випадків, прямо передбачених цим Законом.

Стаття 3. Основні принципи системи громадського здоров'я

1. Система громадського здоров'я в Україні діє з дотриманням таких основних принципів:

1) законність - відповідність [Конституції](#) і законам України та міжнародним договорам України;

2) справедливість - створення належних умов для реалізації кожною людиною права на здоров'я та забезпечення рівного доступу до послуг охорони здоров'я відповідно до потреб упродовж усього життя;

3) цілісність - цілісний підхід до здоров'я та визнання єдності його фізичних, психічних, психологічних, духовних і соціальних аспектів;

4) орієнтованість на населення - пріоритет інтересів здоров'я та безпеки населення при організації та наданні послуг у системі громадського здоров'я;

5) мінімізація шкоди - системне усунення або зменшення негативних наслідків для здоров'я людини від різних видів її поведінки та видів діяльності;

6) участь та відповідальність - залучення суспільства до реалізації оперативних функцій громадського здоров'я, здійснення заходів та взаємна відповідальність особи і держави за дії або бездіяльність у сфері громадського здоров'я;

7) своєчасність - оперативне вжиття заходів, необхідних для забезпечення захисту здоров'я населення, що застосовуються у разі наявності потенційних ризиків для здоров'я та епідемічного благополуччя населення;

8) міжгалузеве співробітництво - координація діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері громадського здоров'я;

9) впровадження передових світових практик - міжнародне співробітництво і спрямованість на своєчасне та належне впровадження передових світових практик у сфері громадського здоров'я, заснованих на доказах;

10) обґрунтованість рішень - прийняття рішень у сфері громадського здоров'я на основі попереднього аналізу наслідків, у тому числі економічних, безпекових і стратегічних, та економічної доцільності;

11) протидія дискримінації щодо здоров'я - запобігання дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я, подолання стигми щодо людей із захворюваннями.

Стаття 4. Основні завдання та оперативні функції системи громадського здоров'я

1. Основними завданнями системи громадського здоров'я є організація та забезпечення виконання оперативних функцій громадського здоров'я.

2. Оперативними функціями системи громадського здоров'я є:

1) епідеміологічний нагляд, а також оцінка, спостереження та контроль за показниками і чинниками, що впливають на здоров'я населення;

2) моніторинг, готовність і своєчасність реагування на небезпечні чинники, події та надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;

3) захист здоров'я населення;

4) зміцнення здоров'я населення, у тому числі вплив на детермінанти здоров'я;

5) розроблення, затвердження та імплементація процедур і політик, які позитивно впливають на детермінанти громадського здоров'я;

6) використання правових та управлінських інструментів для профілактики хвороб і покращення стану здоров'я населення;

7) ефективне запобігання виникненню хвороб та мінімізація їх випадків;

8) стратегічне керівництво в інтересах здоров'я та епідемічного благополуччя населення;

9) розбудова ефективної системи громадського здоров'я та її кадрове забезпечення;

10) організаційне та фінансове забезпечення системи громадського здоров'я, що передбачає рівний та справедливий доступ до послуг у сфері громадського здоров'я;

11) інформаційно-роз'яснювальна робота, комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я та благополуччя населення;

- 12) наукове забезпечення системи громадського здоров'я;
- 13) підтримка реалізації ініціатив, що позитивно впливають на здоров'я населення, на місцевому рівні.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, спрямовує здійснення оперативних функцій громадського здоров'я центрами контролю та профілактики хвороб, головною експертною установою у сфері громадського здоров'я, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, іншими суб'єктами господарювання, які залучаються до надання послуг у сфері громадського здоров'я.

4. Головна експертна установа у сфері громадського здоров'я координує здійснення заходів з виконання оперативних функцій громадського здоров'я центрами контролю та профілактики хвороб, іншими суб'єктами господарювання, які залучаються до надання послуг у сфері громадського здоров'я.

5. Для забезпечення управління якістю лабораторних досліджень, необхідних для виконання оперативних функцій громадського здоров'я, функціонує мережа референс-лабораторій у системі громадського здоров'я.

Стаття 5. Заходи щодо захисту здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення в системі громадського здоров'я

1. Захист здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення в системі громадського здоров'я забезпечуються шляхом:

- 1) визнання захисту населення від інфекційних та неінфекційних хвороб одним із пріоритетних напрямів діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- 2) профілактики інфекційних та неінфекційних хвороб відповідно до епідемічної ситуації та прогнозу її змін на основі комплексного підходу - єдине здоров'я;
- 3) затвердження та виконання медико-санітарних заходів і дотримання вимог санітарного законодавства;
- 4) затвердження державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил;
- 5) медико-санітарної регламентації та державної реєстрації небезпечних факторів;

6) реєстрації, введення в обіг, застосування дезінфікуючих засобів, консервантів, інших хімічних речовин з біоцидними властивостями відповідно до закону;

7) ліцензування видів діяльності, що становлять потенційну небезпеку для здоров'я населення;

8) проведення наукових досліджень у сфері безпеки середовища життєдіяльності та санітарно-епідемічного благополуччя населення;

9) забезпечення ефективної взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, науково-дослідних установ з метою посилення спроможності системи громадського здоров'я щодо запобігання виникненню та реагування на небезпеку для здоров'я населення;

10) формування та ведення відкритих і загальнодоступних інформаційних ресурсів, спрямованих на своєчасне інформування органів державної влади і органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб про:

виникнення і поширення інфекційних та неінфекційних хвороб, уражень та отруєнь;

виконання медико-санітарних заходів і дотримання фізичними та юридичними особами законодавства у сфері громадського здоров'я та санітарного законодавства;

затверджені державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила;

потенційні та реальні загрози для здоров'я і санітарно-епідемічного благополуччя населення;

11) здійснення заходів з навчання правилам профілактики хвороб, виховання прихильності до здорового способу життя та дотримання вимог санітарного законодавства, навчання правилам профілактики декретованого контингенту населення, пропаганди здорового способу життя;

12) здійснення державного нагляду (контролю) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя населення;

13) здійснення заходів щодо санітарної охорони території України;

14) визначення відповідальності та заходів впливу за порушення вимог санітарного законодавства;

15) встановлення заборони, припинення, обмеження, призупинення, вилучення, знищення, утилізації небезпечних для життя і здоров'я людини

об'єктів, робіт, товарів, послуг, відсторонення від роботи або іншої діяльності осіб, які становлять загрозу для здоров'я населення.

2. Інші заходи щодо захисту здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення можуть визначатися законами України.

Стаття 6. Суб'єкти відносин у сфері громадського здоров'я

1. Суб'єктами відносин у сфері громадського здоров'я є:

- 1) Кабінет Міністрів України;
- 2) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- 3) головна експертна установа у сфері громадського здоров'я;
- 4) органи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері;
- 5) інші органи державної влади;
- 6) центри контролю та профілактики хвороб, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я (центри контролю та профілактики хвороб);
- 7) наукові установи;
- 8) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування;
- 9) заклади охорони здоров'я, фізичні особи - підприємці, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики;
- 10) акредитовані лабораторії;
- 11) установи, заклади, частини і підрозділи центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку, захисту державного кордону, виконання кримінальних покарань, Державного управління справами, Служби безпеки України;
- 12) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають на території України;
- 13) міжнародні організації;
- 14) інші юридичні особи, громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, які здійснюють діяльність на території України.

2. З метою реалізації оперативних функцій громадського здоров'я центри контролю та профілактики хвороб, органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть залучати інших суб'єктів відносин у сфері громадського здоров'я до надання послуг у сфері громадського здоров'я.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, спрямовує та координує здійснення оперативних функцій громадського здоров'я суб'єктами відносин у сфері громадського здоров'я в межах їх компетенції, у тому числі з урахуванням рекомендацій та документів Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Розділ II. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Стаття 7. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері громадського здоров'я

Кабінет Міністрів України у сфері громадського здоров'я:

- 1) забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері громадського здоров'я, організацію та функціонування системи громадського здоров'я;
- 2) забезпечує затвердження та координацію виконання загальнодержавних і міждержавних програм, спрямованих на захист і зміцнення здоров'я населення, на основі комплексного підходу - здоров'я у всіх політиках;
- 3) спрямовує та координує роботу міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади в системі громадського здоров'я на основі пріоритетності збереження здоров'я населення в усіх напрямках діяльності органів державної влади, що передбачає визнання актуальних проблем у сфері охорони здоров'я комплексними і пов'язаними із соціальними детермінантами здоров'я;
- 4) забезпечує міжнародне співробітництво та розвиток наукових знань у сфері громадського здоров'я;
- 5) встановлює і скасовує дію карантину в Україні або окремих її місцевостях, приймає рішення про необхідні (додаткові) медико-санітарні (протиепідемічні) заходи у разі загрози виникнення епідемії інфекційної хвороби, затверджує перелік засобів профілактики у разі загрози виникнення епідемії інфекційної хвороби чи отруєнь за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- 6) визначає порядок проведення позачергових заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній

сфері центральними органами виконавчої влади та їх територіальними підрозділами;

7) приймає рішення про проведення додаткових обов'язкових профілактичних щеплень населення за епідемічними показаннями у разі загрози виникнення епідемії інфекційної хвороби на території України;

8) визначає критерії, за якими оцінюється ступінь ризику для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення від провадження господарської діяльності, та періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) органами державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері;

9) затверджує:

методику розрахунку витрат та збитків внаслідок масових випадків інфекційних, професійних, масових неінфекційних хвороб;

методику розрахунку вартості послуг у сфері громадського здоров'я;

порядок здійснення епідеміологічного нагляду;

порядок подання державної, галузевої та оперативної звітності щодо епідемічної ситуації та виконання оперативних функцій громадського здоров'я;

порядок проведення епідеміологічних розслідувань захворювань, спричинених інфекційними хворобами, масовими неінфекційними захворюваннями;

порядок та умови обов'язкового державного страхування на випадок захворювання на інфекційну хворобу працівників державних і комунальних закладів охорони здоров'я;

порядок державної реєстрації небезпечних факторів;

порядок державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційного засобу;

порядок взаємодії між центральними органами виконавчої влади з метою організації проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства;

положення про інформаційний фонд громадського здоров'я та порядок його формування;

Правила санітарної охорони території України;

перелік посад медичних та інших працівників, які безпосередньо зайняті на роботах із шкідливими та особливо шкідливими умовами праці в осередках інфекційних хвороб, отруень або радіаційних уражень;

перелік небезпечних речовин, заборонених для застосування в Україні, та порядок їх визначення;

порядок фортифікації харчових продуктів;

інші нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

10) забезпечує координацію здійснення заходів щодо організаційного, кадрового, фінансового, наукового забезпечення системи громадського здоров'я, створює і забезпечує інші умови, необхідні для розвитку системи громадського здоров'я;

11) встановлює на період карантину або медико-санітарних (протиепідемічних) заходів у разі загрози виникнення епідемії інфекційної хвороби додаткові, крім встановлених законодавством, доплати до заробітної плати медичним та іншим працівникам, які безпосередньо зайняті на роботах з ліквідації захворювання серед людей;

12) призначає та звільняє з посади Головного державного санітарного лікаря України із числа заступників керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

13) здійснює інші визначені законом повноваження, пов'язані з формуванням та реалізацією державної політики у сфері громадського здоров'я, організацією та функціонуванням системи громадського здоров'я.

Стаття 8. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, у сфері громадського здоров'я

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, у сфері громадського здоров'я:

1) забезпечує формування державної політики у сфері громадського здоров'я;

2) вносить пропозиції до загальнодержавних і міждержавних програм, спрямованих на захист і зміцнення здоров'я населення, на основі комплексного підходу - здоров'я у всіх політиках;

3) визначає пріоритетні напрями розвитку системи громадського здоров'я, з урахуванням пропозицій головної експертної установи у сфері громадського здоров'я;

4) узагальнює практику застосування законодавства у сфері громадського здоров'я, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення та вносить в установленому порядку проекти законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України;

- 5) схвалює щорічний звіт про стан здоров'я населення України та епідемічну ситуацію і подає його до Кабінету Міністрів України;
- 6) вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції, спрямовані на профілактику та зниження рівня інфекційних та неінфекційних хвороб, поліпшення епідемічної ситуації в Україні;
- 7) спрямовує та координує реалізацію державної політики щодо виконання оперативних функцій громадського здоров'я;
- 8) утворює робочі групи для оперативного вирішення проблем у сфері громадського здоров'я;
- 9) організовує та координує в межах повноважень здійснення медико-санітарних заходів, заходів щодо готовності, запобігання, реагування і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я;
- 10) здійснює періодичний моніторинг виконання Міжнародних медико-санітарних правил та звітує перед Всесвітньою організацією охорони здоров'я;
- 11) визначає заклади охорони здоров'я, що здійснюють медичний (санітарний) огляд у пунктах пропуску через державний кордон України;
- 12) визначає єдині кваліфікаційні вимоги до посад у системі громадського здоров'я;
- 13) визначає критерії та порядок надання статусу референс-лабораторії в системі громадського здоров'я;
- 14) формує пропозиції до державного замовлення на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників для потреб системи громадського здоров'я та розміщує затверджені обсяги у встановленому законодавством порядку;
- 15) сприяє міжнародному співробітництву;
- 16) погоджує щорічні плани функціонування та розвитку системи громадського здоров'я в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі;
- 17) утворює координаційну раду з питань громадського здоров'я як постійно діючий консультативно-дорадчий орган для визначення стратегічних напрямів розвитку системи громадського здоров'я, затверджує положення про координаційну раду з питань громадського здоров'я;
- 18) здійснює державну реєстрацію небезпечних факторів;

19) визначає референс-методику, що використовуються для контролю державних медико-санітарних нормативів (параметрів безпечності) під час здійснення державного нагляду (контролю);

20) затверджує:

норми харчування, набори продуктів харчування та норми фізіологічних потреб населення в основних харчових речовинах і енергії;

норми рухової активності, показники для оцінки рівня фізичного здоров'я та рекомендації щодо оздоровчої рухової активності для дітей, дорослих та інших груп населення;

порядок, стандарти та критерії якості надання послуг у сфері психічного здоров'я;

програми розвитку кадрових ресурсів у системі громадського здоров'я;

перелік послуг у сфері громадського здоров'я та їх структуру;

єдині науково обґрунтовані галузеві стандарти надання окремих послуг у сфері громадського здоров'я;

методи випробувань дезінфекційних засобів, контролю за їх відповідністю вимогам стандартів, інших нормативних документів, регламентує застосування таких методів;

критерії щодо кількості випадків, що свідчать про наявність епідемії;

допустимі параметри впливу на організм людини біологічних агентів, фізичних та хімічних чинників у надзвичайних ситуаціях;

державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила (регламенти);

вимоги до навчальних програм для проведення гігієнічного навчання декретованих контингентів населення;

класифікацію патогенних для людини мікроорганізмів за групами патогенності;

уніфіковані форми актів з переліком питань для проведення державного нагляду (контролю) органом державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері;

специфікації до застосування і споживання харчових продуктів для спеціальних медичних цілей;

порядок обліку, зберігання, транспортування біологічно патогенних агентів;

порядок надання статусу референс-лабораторій у системі громадського здоров'я;

порядок організації, проведення та ведення єдиної електронної системи обліку результатів обов'язкових медичних оглядів працівників певних категорій;

[порядок надання психосоціальної допомоги та психосоціальних послуг щодо питань психічного здоров'я, у тому числі щодо запобігання суїциду і психосоціального компоненту реабілітації ветеранів війни та інших груп населення;](#)

порядок застосування і споживання харчових продуктів для спеціальних медичних цілей;

порядок проведення оцінки ризиків для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення та проведення за результатами такої оцінки відповідних профілактичних, обстежувальних, консультаційних та інших заходів;

перелік інфекційних та неінфекційних хвороб, що підлягають реєстрації, порядок ведення їх обліку та звітності;

перелік критеріїв, за якими визначаються випадки інфекційних хвороб, що підлягають реєстрації;

перелік інфекційних хвороб, кожний випадок яких підлягає обов'язковому епідеміологічному розслідуванню;

перелік інфекційних хвороб та професій, виробництв, організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням проти таких інфекційних хвороб;

перелік виробництв, професій, організацій, до роботи в яких не можуть бути допущені особи, хворі на інфекційні хвороби, які є носіями збудників інфекційних хвороб або яким не зроблено щеплення проти визначених інфекційних хвороб, за умови що такі особи становлять загрозу для здоров'я інших осіб;

перелік критеріїв оцінки безпечності для здоров'я умов праці (санітарно-гігієнічних умов) жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю (з урахуванням психофізіологічних, вікових та інших особливостей);

перелік необхідних обстежень лікарями-спеціалістами, перелік видів клінічних, лабораторних та інших досліджень, необхідних для проведення обов'язкового медичного огляду, періодичність проведення обов'язкового медичного огляду;

перелік промислових алергенів;

перелік речовин, продуктів, виробничих процесів, побутових і природних факторів, канцерогенних для людини;

перелік референс-лабораторій для потреб епідеміологічного нагляду;

інші підзаконні нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

21) аналізує ефективність застосування медико-санітарних заходів щодо запобігання виникненню та поширенню інфекційних та неінфекційних хвороб, уражень та отруєнь людей, щодо забезпечення готовності до погіршення епідемічної ситуації;

22) розміщує на своєму офіційному веб-сайті:

щорічний звіт про стан здоров'я населення України;

інформацію про епідемічну ситуацію в Україні;

актуальний зміст затверджених державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил;

23) здійснює інші визначені законами повноваження, пов'язані із забезпеченням формування та реалізацією державної політики у сфері громадського здоров'я.

2. Головний державний санітарний лікар України:

1) вносить подання до Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій для надання обов'язкових до виконання доручень центральним органам виконавчої влади для забезпечення заходів щодо усунення ризиків для здоров'я та благополуччя населення;

2) надає доручення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, центральним органам виконавчої влади для проведення позачергових заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства;

3) від імені центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, вносить на розгляд Кабінету Міністрів України питання про встановлення карантину;

4) ініціює скликання невідкладного засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій для прийняття відповідних рішень, якщо за результатами епідеміологічного нагляду встановлено, що бездіяльність місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування або запровадження ними недостатніх обмежувальних протиепідемічних заходів становить загрозу погіршення епідемічної ситуації;

5) надає доручення головним державним санітарним лікарям Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя щодо розслідування випадків інфекційних хвороб, масових неінфекційних хвороб;

6) виконує інші функції, визначені цим Законом.

3. Заступником Головного державного санітарного лікаря України є керівник головної експертної установи у сфері громадського здоров'я. Заступник Головного державного санітарного лікаря України забезпечує виконання функцій, визначених Головним державним санітарним лікарем України.

Стаття 9. Мережа та функції центрів контролю та профілактики хвороб

1. Мережа центрів контролю та профілактики хвороб формується як складова системи епідеміологічного нагляду та реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я з урахуванням комплексного підходу - здоров'я у всіх політиках.

2. Центри контролю та профілактики хвороб у межах області, міст Києва та Севастополя, Автономної Республіки Крим (на рівні регіону) здійснюють:

1) координацію та здійснення епідеміологічного нагляду і аналізу;

2) проведення оцінки ризиків для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення регіону, проведення за результатами такої оцінки відповідних профілактичних, обстежувальних, консультаційних та інших заходів, надання рекомендацій щодо усунення ризиків у сфері санітарно-епідемічного благополуччя населення;

3) індикацію та ідентифікацію збудників інфекційних хвороб, переліки яких затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

4) реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я на рівні регіону в рамках роботи функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту відповідно до [Кодексу цивільного захисту України](#);

5) встановлення причинно-наслідкових зв'язків виникнення та поширення інфекційних хвороб, у тому числі інфекцій, що пов'язані з наданням медичної допомоги, у тому числі із застосуванням методів секвенування геному збудників інфекційних хвороб;

6) здійснення аналізу ефективності функціонування системи громадського здоров'я та її окремих елементів у регіоні;

- 7) інформування головної експертної установи у сфері громадського здоров'я про ризики, що існують у сфері громадського здоров'я у регіоні, та внесення пропозицій щодо управління такими ризиками в межах компетенції;
- 8) підготовку пропозицій, планів дій та рекомендацій щодо здійснення заходів, спрямованих на поліпшення показників здоров'я і благополуччя населення та вдосконалення системи громадського здоров'я у регіоні;
- 9) збирання та обробку інформації у сфері громадського здоров'я та внесення інформації до баз даних інформаційного фонду громадського здоров'я;
- 10) періодичний аналіз детермінант здоров'я, заходів впливу на детермінанти здоров'я та заходів, спрямованих на запобігання виникненню, зменшення та подолання нерівності щодо здоров'я у регіоні;
- 11) моніторинг заходів щодо зміцнення здоров'я, показників рухової активності, статевого і репродуктивного здоров'я, психічного здоров'я населення у регіоні;
- 12) комплексний аналіз інформації щодо випадків травматизму і насильства у регіоні;
- 13) підготовку та оприлюднення періодичних звітів про стан здоров'я, епідемічну ситуацію та показники середовища життєдіяльності у регіоні;
- 14) організацію навчання та проведення інформаційно-просвітницьких заходів з питань громадського здоров'я для посадових осіб органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів відносин у сфері громадського здоров'я;
- 15) участь у розробленні державних медико-санітарних нормативів та правил;
- 16) участь у роботі комісій з розслідування гострих професійних захворювань у регіоні;
- 17) епідеміологічні розслідування надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я;
- 18) проведення профілактичних, обстежувальних, дезінфекційних, консультаційних та інших заходів за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб (за запитом);
- 19) підготовку рекомендацій щодо розроблення місцевих програм у сфері громадського здоров'я;
- 20) інші функції, визначені законом.

3. Структуру центрів контролю та профілактики хвороб затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Головна експертна установа у сфері громадського здоров'я має право вносити пропозиції щодо структури центрів контролю та профілактики хвороб та ініціювати її перегляд.

У складі центрів контролю та профілактики хвороб обов'язково утворюються та функціонують:

- 1) оперативно-диспетчерський підрозділ, що працює у цілодобовому режимі, оснащений телекомунікаційною мережею, програмним, технічним забезпеченням та іншими засобами;
- 2) групи (бригади) оперативного реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;
- 3) інші структурні підрозділи.

4. Керівник центру контролю та профілактики хвороб є головним державним санітарним лікарем відповідної області, міста Києва чи Севастополя, Автономної Республіки Крим за посадою. Заступники керівника центру контролю та профілактики хвороб є заступниками головного державного санітарного лікаря відповідної області, міста Києва чи Севастополя, Автономної Республіки Крим за посадою.

Головний державний санітарний лікар відповідної області, міста Києва чи Севастополя, Автономної Республіки Крим:

- 1) вносить подання до регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій про надання обов'язкових до виконання доручень територіальним органам центральних органів виконавчої влади для забезпечення виконання визначених у дорученні заходів щодо усунення ризиків для здоров'я та благополуччя населення;
- 2) підписує доручення в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, яке є підставою для проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю) у зв'язку з настанням події, що має негативний вплив на стан здоров'я;
- 3) вносить на розгляд регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій проект обов'язкових до виконання доручень щодо встановлення обмежувальних протиепідемічних заходів місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, якщо в окремому населеному пункті, у закладі дошкільної, загальної середньої чи позашкільної освіти, дитячому закладі оздоровлення та відпочинку виник

спалах інфекційної хвороби або склалася неблагополучна епідемічна ситуація, що загрожує поширенням інфекційної хвороби;

4) ініціює скликання засідання надзвичайної протиепідемічної комісії для прийняття рішень щодо недопущення поширення інфекційних хвороб на відповідній території;

5) має право безперешкодного доступу на територію та до приміщень підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності під час реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я будь-якого характеру з метою їх розслідування, ліквідації та/або запобігання негативному впливу на здоров'я людей, у тому числі із залученням працівників центру контролю та профілактики хвороб.

5. Центр контролю та профілактики хвороб є юридичною особою публічного права, має самостійний баланс, рахунки в банках, бланк із своїм найменуванням та може мати печатку.

6. У центральних органах виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку, захисту державного кордону, у Державному управлінні справами, Службі безпеки України визначається мережа закладів (установ), підрозділів та посад фахівців із забезпечення епідеміологічного нагляду та реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я в межах територій їх дислокації за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, яку очолює головний державний санітарний лікар, що здійснює повноваження головних державних санітарних лікарів, визначених цим Законом, управління мережею епідеміологічного нагляду та реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я.

{Статтю 9 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3302-IX від 09.08.2023](#)}

7. Функції установ, закладів, частин і підрозділів центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку, захисту державного кордону, виконання кримінальних покарань, Державного управління справами, Служби безпеки України у сфері громадського здоров'я встановлюються відповідним державним органом за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Стаття 10. Функції та повноваження головної експертної установи у сфері громадського здоров'я

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, утворює та координує діяльність головної експертної установи у сфері громадського здоров'я для виконання оперативних функцій системи громадського здоров'я.

2. Головна експертна установа у сфері громадського здоров'я є головною інформаційно-аналітичною, методичною, науково-дослідною установою, що забезпечує протидію небезпечним, особливо небезпечним, соціальним, новим інфекційним хворобам та неінфекційним захворюванням, визначає епідеміологічні, гігієнічні та мікробіологічні аспекти здоров'я людини, пов'язані з довкіллям та умовами середовища життєдіяльності.

3. Головна експертна установа у сфері громадського здоров'я здійснює:

1) координацію діяльності центрів контролю та профілактики хвороб, взаємодію з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, іншими суб'єктами господарювання, які залучаються до надання послуг у сфері громадського здоров'я;

2) аналіз ефективності функціонування системи громадського здоров'я та її окремих елементів на національному рівні та підготовку за результатами такого аналізу звітів, що подаються до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, для подання на розгляд Кабінету Міністрів України;

3) підготовку щорічного звіту про стан здоров'я населення України та епідемічну ситуацію та подання його до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

4) повідомлення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, про виникнення ризиків у сфері громадського здоров'я та вносить пропозиції щодо управління такими ризиками в межах компетенції;

5) підготовку пропозицій, планів дій, проектів програм, стратегій та рекомендацій щодо здійснення заходів, спрямованих на поліпшення показників здоров'я і благополуччя населення та вдосконалення системи громадського здоров'я;

6) аналіз детермінант здоров'я, заходів впливу на детермінанти здоров'я та заходів, спрямованих на запобігання виникненню, зменшення та подолання нерівності щодо здоров'я на національному рівні;

7) моніторинг заходів щодо зміцнення фізичного та психічного здоров'я;

- 8) підготовку та оприлюднення звітів про стан здоров'я, епідемічну ситуацію та показники середовища життєдіяльності на загальнодержавному рівні;
- 9) організацію навчання та проведення інформаційно-просвітницьких заходів з питань громадського здоров'я для посадових осіб центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів відносин у системі громадського здоров'я та населення;
- 10) участь у розробленні державних медико-санітарних нормативів та правил, спрямованих на збереження здоров'я, працездатності та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення;
- 11) участь у роботі комісій з розслідування гострих професійних захворювань;
- 12) аналіз причинно-наслідкових зв'язків виникнення та поширення інфекційних хвороб, масових неінфекційних хвороб, уражень та отруєнь;
- 13) аналіз ефективності застосування медико-санітарних заходів щодо запобігання виникненню та поширенню інфекційних та неінфекційних хвороб, уражень та отруєнь людей та забезпечення готовності до погіршення епідемічної ситуації;
- 14) забезпечення ведення реєстрів захворювань, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- 15) функцію держателя та адміністратора державного інформаційного фонду громадського здоров'я;
- 16) розроблення та впровадження комунікаційних кампаній щодо здорового способу життя та протидії факторам ризику для здоров'я населення;
- 17) координацію виконання національних програм, стратегій, планів у сфері громадського здоров'я;
- 18) епідеміологічний нагляд на загальнодержавному рівні;
- 19) функції Національного координатора з питань Міжнародних медико-санітарних правил;
- 20) аналіз ефективності застосування заходів щодо запобігання виникненню та поширенню інфекційних та неінфекційних хвороб та забезпечення готовності реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;
- 21) забезпечення підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів у сфері громадського здоров'я;
- 22) формування загальнодержавних та регіональних пріоритетів у сфері громадського здоров'я;

23) забезпечення створення та функціонування системи моніторингу та оцінки у сфері громадського здоров'я;

24) розроблення середньострокової програми розвитку громадського здоров'я та подає її на затвердження до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

25) розроблення та реалізацію комплексних заходів та програм щодо профілактики та лікування захворювань, які спричиняють соціально-демографічний вплив та економічні наслідки;

26) забезпечення створення та функціонування національних медичних інформаційних систем з обліку та аналізу даних щодо інфекційних хвороб та неінфекційних хвороб, організацію процесу їх впровадження на загальнодержавному та регіональному рівнях;

27) забезпечення розроблення та координації впровадження програм первинної профілактики (у тому числі вакцинації, імунізації або постекспозиційної профілактики осіб, які зазнали впливу інфекції) та нагляду за інфекційними хворобами керованими засобами специфічної профілактики;

28) утримання та збереження колекції штамів збудників інфекційних хвороб, що становлять національне надбання, у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України;

29) забезпечення виконання функцій референс-лабораторій та референс-центрів за переліком інфекцій (збудників), затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

30) функції центру індикації та ідентифікації біологічно патогенних агентів, забезпечення здійснення індикації, ідентифікації та кількісного визначення факторів середовища життєдіяльності людини;

31) інші функції, визначені законом та установчими документами.

4. У складі головної експертної установи у сфері громадського здоров'я створюються та функціонують референс-лабораторії. Головна експертна установа у сфері громадського здоров'я може визначати інші референс-лабораторії та референс-центри для виконання покладених на них функцій.

Стаття 11. Повноваження інших центральних органів виконавчої влади у сфері громадського здоров'я

1. Інші центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідних сферах, у сфері громадського здоров'я:

- 1) вносять пропозиції щодо формування та реалізації державної політики у сфері громадського здоров'я, забезпечення захисту здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення;
- 2) здійснюють збирання, первинний аналіз та подання інформації для здійснення епідеміологічного нагляду та формування інформаційного фонду громадського здоров'я;
- 3) здійснюють державний нагляд (контроль) у сферах, що належать до їх повноважень відповідно до закону;
- 4) визначають згідно із затвердженою Кабінетом Міністрів України методикою об'єкти високого ступеня ризику у віднесених до їх відання сферах господарської діяльності, оприлюднюють на своєму офіційному веб-сайті їх перелік, інформують в обов'язковому порядку центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, про виявлені порушення вимог санітарного законодавства на таких об'єктах;
- 5) забезпечують у межах повноважень виконання заходів щодо усунення ризиків для здоров'я та благополуччя населення, участь у розслідуванні випадків інфекційних хвороб, масових неінфекційних хвороб;
- 6) проводять позачергові заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері за поданням Головного державного санітарного лікаря України та головних державних санітарних лікарів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, їх заступників;
- 7) повідомляють головну експертну установу у сфері громадського здоров'я та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, про ризики для здоров'я та благополуччя населення, біологічні ризики та загрози, здійснюють управління такими ризиками в межах компетенції;
- 8) вносять пропозиції щодо затвердження державних медико-санітарних нормативів (параметрів безпечності) або відповідних медико-санітарних правил до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- 9) у межах повноважень беруть участь у здійсненні медико-санітарних заходів та заходів щодо готовності, запобігання, реагування і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я відповідно до [Кодексу цивільного захисту України](#) та інших актів законодавства;

- 10) беруть участь у міжгалузевому співробітництві у сфері громадського здоров'я;
- 11) сприяють науковим дослідженням, впровадженню їх результатів та рекомендацій міжнародних організацій у сфері громадського здоров'я;
- 12) здійснюють інші повноваження у сфері громадського здоров'я, передбачені законом.

Стаття 12. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади у сфері громадського здоров'я

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві органи виконавчої влади у сфері громадського здоров'я:

- 1) вносять на розгляд Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад та інших органів місцевого самоврядування пропозиції щодо організації та функціонування системи громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення на відповідній території;
- 2) реалізують державну політику у сфері громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення на відповідній території, організовують розроблення і виконання регіональних і місцевих програм у сфері громадського здоров'я, беруть участь у розробленні та виконанні державних цільових програм, встановлюють обмежувальні протиепідемічні заходи відповідно до [статті 22](#) цього Закону;
- 3) беруть участь у розробленні та затверджують за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, щорічні регіональні плани функціонування та розвитку системи громадського здоров'я;
- 4) подають інформацію для проведення епідеміологічного нагляду та формування інформаційного фонду громадського здоров'я;
- 5) забезпечують дотримання основних принципів системи громадського здоров'я і санітарного законодавства на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- 6) забезпечують готовність сил та засобів запобігання, реагування та протидії загрозам здоров'ю та санітарно-епідемічному благополуччю населення;
- 7) організовують та здійснюють заходи впливу на детермінанти здоров'я та заходи, спрямовані на запобігання, зменшення та подолання нерівності щодо здоров'я на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

- 8) забезпечують виконання стратегій, планів щодо зміцнення здоров'я і профілактики хвороб, організацію та здійснення заходів зміцнення здоров'я та заходів профілактики хвороб на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- 9) беруть участь у міжгалузевому співробітництві у сфері громадського здоров'я;
- 10) сприяють вирішенню питань кадрового, наукового, організаційного, фінансового та іншого забезпечення системи громадського здоров'я на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- 11) створюють регіональні координаційні ради з питань громадського здоров'я як постійно діючі консультативно-дорадчі органи з питань розвитку програмних заходів громадського здоров'я загальнодержавного та регіонального рівнів для визначення стратегічних напрямів розвитку регіональних систем громадського здоров'я, затверджують положення про регіональні координаційні ради з питань громадського здоров'я в [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України;
- 12) здійснюють взаємодію з науково-дослідними установами з метою посилення спроможності системи громадського здоров'я;
- 13) здійснюють комунікацію з населенням в інтересах забезпечення громадського здоров'я;
- 14) забезпечують взаємодію з центрами контролю та профілактики хвороб;
- 15) здійснюють інші повноваження у сфері громадського здоров'я, передбачені законом.

Стаття 13. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері громадського здоров'я

1. Органи місцевого самоврядування у порядку та в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення з питань, пов'язаних із налагодженням та підтримкою міжсекторальної взаємодії в системі громадського здоров'я на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, з дотриманням вимог цього Закону.
2. Органи місцевого самоврядування у сфері громадського здоров'я:
  - 1) забезпечують проведення медико-санітарних заходів на територіях населених пунктів, у місцях масового відпочинку населення та рекреаційних зонах, здійснюють діяльність, спрямовану на запобігання виникненню і поширенню інфекційних хвороб, локалізацію і ліквідацію їх спалахів та

епідемії, у тому числі щодо вирішення питань фінансового та матеріально-технічного забезпечення таких заходів;

2) організовують ведення обліку, здійснення первинного аналізу та внесення інформації, що стосується здоров'я населення на відповідній території, у систему обліку та аналізу даних щодо інфекційних хвороб та неінфекційних хвороб у встановленому порядку;

3) беруть участь у здійсненні комплексу заходів, спрямованих на ліквідацію епідемії, спалахів інфекційних хвороб та їх наслідків;

4) затверджують та фінансують виконання місцевих програм громадського здоров'я, беруть участь у розробленні та виконанні державних і регіональних програм у цій сфері;

5) беруть участь у засіданнях Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, відповідних регіональних та місцевих комісій за запрошенням, встановлюють обмежувальні протиепідемічні заходи відповідно до [статті 22](#) цього Закону;

6) забезпечують взаємодію з центрами контролю і профілактики хвороб на відповідній території;

7) вирішують інші питання у сфері громадського здоров'я в межах повноважень, визначених законом.

Стаття 14. Права та обов'язки суб'єктів господарювання у сфері громадського здоров'я

1. Суб'єкти господарювання мають право на:

1) одержання від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також відповідних органів і закладів охорони здоров'я інформації про стан здоров'я населення, епідемічну ситуацію, державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила;

2) відшкодування збитків, завданих їм внаслідок порушення вимог санітарного законодавства фізичними та юридичними особами, а також дій або бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування у сфері громадського здоров'я.

Рішення посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, якими порушено права фізичних або юридичних осіб з питань забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення, можуть бути оскаржені в порядку, встановленому законодавством, та в судовому порядку.

2. Суб'єкти господарювання зобов'язані:

- 1) виконувати вимоги санітарного законодавства;
- 2) здійснювати медико-санітарні заходи;
- 3) виконувати приписи, розпорядження посадових осіб органів виконавчої влади, що здійснюють державний нагляд (контроль) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя населення, та рекомендації центрів контролю та профілактики хвороб, надані за результатами проведення оцінки ризиків для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення;
- 4) негайно інформувати центр контролю та профілактики хвороб відповідної адміністративно-територіальної одиниці про надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;
- 5) відшкодовувати у встановленому порядку працівникам та іншим фізичним і юридичним особам шкоду, завдану їхньому здоров'ю внаслідок порушення ними вимог санітарного законодавства;
- б) забезпечувати безперешкодний доступ працівникам центрів контролю та профілактики хвороб до територій та приміщень суб'єктів господарювання для реагування на небезпечні ситуації у сфері громадського здоров'я, запобігання виникненню ризиків для здоров'я населення, проведення епідеміологічних розслідувань, а також надавати інформацію, необхідну для здійснення епідеміологічного нагляду.

3. Обов'язки суб'єктів господарювання у сфері захисту населення від інфекційних хвороб та інших ризиків для здоров'я щодо забезпечення населення доброякісними, безпечними для здоров'я харчовими продуктами та питною водою, запобігання забрудненню збудниками інфекційних хвороб відкритих водойм і ґрунту, утримання в належному санітарному стані територій населених пунктів, місць масового відпочинку населення, рекреаційних зон тощо визначаються державними медико-санітарними правилами та іншими нормативно-правовими актами.

4. Суб'єкти господарювання та громадяни забезпечують проведення профілактичних дезінфекційних заходів у житлових, виробничих та інших приміщеннях (будівлях) і на земельних ділянках, що належать їм на праві власності чи надані в користування, здійснюють інші заходи з метою обмеження популяції гризунів і комах у таких приміщеннях (будівлях) і на земельних ділянках.

Стаття 15. Права та обов'язки фізичних осіб у сфері громадського здоров'я

1. Кожен має право на:

1) безпечні для здоров'я і життя харчові продукти, питну воду, умови праці, навчання, виховання, побуту, дозвілля, відпочинку та навколишнє природне середовище;

2) участь у розробленні, обговоренні та громадській експертизі проектів програм і планів розвитку системи громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення, внесення пропозицій з цих питань до відповідних органів;

3) відшкодування шкоди, завданої його здоров'ю внаслідок порушення вимог санітарного законодавства фізичними або юридичними особами, посадовими особами органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування;

4) достовірну і своєчасну інформацію про стан свого здоров'я, а також про наявні та можливі фактори ризику для здоров'я та їх ступінь.

2. Фізичні особи зобов'язані:

1) піклуватися про своє здоров'я та здоров'я і гігієнічне виховання своїх дітей, не шкодити здоров'ю інших осіб;

2) брати участь у проведенні медико-санітарних заходів;

3) виконувати розпорядження та вказівки посадових осіб органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час здійснення ними медико-санітарних заходів;

4) виконувати інші обов'язки, передбачені санітарним законодавством.

3. Особи, які хворіють на інфекційні хвороби чи є носіями збудника інфекційної хвороби, зобов'язані:

1) виконувати вимоги медичних працівників та актів законодавства для запобігання поширенню інфекційних хвороб;

2) виконувати вимоги медичних працівників щодо порядку та умов лікування, дотримуватися режиму роботи закладів охорони здоров'я та наукових установ, у яких вони лікуються.

Розділ III. ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИЙ НАГЛЯД ТА ГОТОВНІСТЬ ДО РЕАГУВАННЯ

Стаття 16. Епідеміологічний нагляд та інформаційний фонд громадського здоров'я

1. Епідеміологічний нагляд здійснюється з метою вивчення, оцінки і прогнозу епідемічної ситуації, виявлення причинно-наслідкових зв'язків між станом здоров'я населення та впливом на нього факторів середовища життєдіяльності,

розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття своєчасних та ефективних управлінських рішень у сфері громадського здоров'я.

2. Епідеміологічний нагляд здійснюється за такими напрямками:

- 1) народжуваність та смертність населення;
- 2) інфекційні хвороби;
- 3) неінфекційні хвороби;
- 4) соціальне та психічне здоров'я;
- 5) здоров'я матері та дитини, репродуктивне здоров'я;
- 6) вплив стану навколишнього природного середовища на здоров'я населення;
- 7) професійні хвороби та охорона праці;
- 8) травматизм і насильство;
- 9) інфекційні хвороби, пов'язані з наданням медичної допомоги;
- 10) антимікробна резистентність;
- 11) імунопрофілактика;
- 12) робота з особами, віднесеними до груп ризику;
- 13) інші напрями, визначені порядком здійснення епідеміологічного нагляду.

3. За даними епідеміологічного нагляду центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, формує інформаційний фонд громадського здоров'я. Складовими частинами інформаційного фонду громадського здоров'я також є дані з систем моніторингу довкілля, безпечності та якості харчових продуктів, непродовольчих товарів та заходів щодо зміцнення здоров'я в межах міжсекторальної взаємодії на основі комплексного підходу - здоров'я у всіх політиках.

4. Інформаційний фонд громадського здоров'я є інформаційною базою даних, що утримується головною експертною установою у сфері громадського здоров'я та використовується для:

- 1) виявлення небезпечних чинників та оцінки ризиків для здоров'я населення;
- 2) прогнозування стану здоров'я населення і середовища життєдіяльності людини;
- 3) розроблення невідкладних і довгострокових заходів щодо запобігання та усунення впливу небезпечних чинників на стан здоров'я населення;

4) підготовки пропозицій щодо поліпшення діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення.

5. Ключові статистичні показники інформаційного фонду громадського здоров'я оприлюднюються на офіційному веб-сайті головної експертної установи у сфері громадського здоров'я.

6. Порядок здійснення епідеміологічного нагляду та положення про інформаційний фонд громадського здоров'я затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 17. Санітарна охорона території України від занесення та поширення хвороб, що мають міжнародне значення

1. Санітарна охорона території України забезпечується проведенням медико-санітарних заходів у пунктах пропуску через державний кордон та на всій території України з метою запобігання занесенню та поширенню хвороб, що мають міжнародне значення (пов'язаних з інфекційним, хімічним, радіоактивним чи невідомого походження агентом), локалізації та ліквідації їх випадків, спалахів та епідемій шляхом вжиття відповідних заходів реагування з позиції громадського здоров'я, які співмірні з ризиками для здоров'я населення і обмежені ними та не створюють зайвих перешкод (бар'єрів) для міжнародних перевезень і торгівлі.

2. Медичний (санітарний) огляд у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюють заклади охорони здоров'я, визначені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

3. Пропуск через державний кордон України пасажирів, екіпажів, бригад тощо, серед яких є особи з симптомами інфекційних хвороб, дозволяється після проведення медичного огляду таких осіб.

4. Дипломатичні представництва, консульські установи, торговельні представництва України за кордоном у разі виникнення у країні їх перебування інфекційних хвороб, що мають міжнародне значення, невідкладно повідомляють про це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. З урахуванням епідемічної ситуації Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, може встановити тимчасові обмеження та особливі умови щодо транспортного сполучення з такими країнами, в'їзду з таких країн в Україну іноземців та осіб без громадянства, виїзду громадян України до таких країн, а також обов'язкову обсервацію чи самоізоляцію для осіб,

стосовно яких є підстави щодо ризику інфікування або поширення інфекційної хвороби.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, оприлюднює перелік країн із неблагополучною епідемічною ситуацією, а також перелік інфекційних хвороб та інших подій, що потребують проведення медико-профілактичних заходів у разі здійснення міжнародної поїздки до таких країн.

Перелік контингентів осіб, яким відповідні профілактичні щеплення за епідемічними показами проводяться за рахунок коштів державного бюджету, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, у календарі щеплень.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, спільно з головною експертною установою у сфері громадського здоров'я та іншими центральними органами виконавчої влади в межах їх компетенції періодично здійснює моніторинг виконання Міжнародних медико-санітарних правил. За результатами такого моніторингу розробляються та оприлюднюються періодичні звіти.

7. Для швидкого оповіщення про серйозні транскордонні загрози здоров'ю центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, забезпечує інтеграцію системи епідеміологічного нагляду до системи раннього попередження і реагування, що діє в Європейському Союзі.

Стаття 18. Облік та реєстрація інфекційних хвороб

1. Облік інфекційних хвороб базується на системі обов'язкової реєстрації кожного випадку захворювання на інфекційну хворобу незалежно від місця і обставин виявлення та оперативного (екстреного) повідомлення про такі захворювання центру контролю та профілактики хвороб відповідної територіально-адміністративної одиниці у випадках, встановлених законодавством.

2. Заклади охорони здоров'я усіх форм власності та фізичні особи - підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, здійснюють реєстрацію та ведення обліку інфекційних хвороб і подають відповідні статистичні звіти та оперативне (екстрене) повідомлення до центру контролю та профілактики хвороб відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

3. Порядок реєстрації інфекційних хвороб, ведення їх обліку та подання звітності встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

4. Заклади охорони здоров'я та фізичні особи - підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, у разі виявлення хворого на інфекційну хворобу у випадку, визначеному законодавством, зобов'язані вжити заходів для його ізоляції, надати медичну допомогу, організувати (за необхідності) проведення поточних дезінфекційних заходів, терміново повідомити центр контролю та профілактики хвороб відповідної адміністративно-територіальної одиниці та організувати (за необхідності) госпіталізацію хворого до відповідного закладу охорони здоров'я. У разі виявлення особливо небезпечної або небезпечної інфекційної хвороби та неможливості дотримання вимог безпеки для хворого, інших пацієнтів і працівників закладу охорони здоров'я необхідно організувати госпіталізацію хворого до іншого закладу охорони здоров'я, що відповідає зазначеним вимогам.

5. Медичні працівники зобов'язані надавати хворим на інфекційні хвороби і носіям збудника інфекційних хвороб та (або) їхнім законним представникам інформацію про небезпеку зараження оточуючих і про вимоги санітарно-протиепідемічних правил і норм, яких необхідно дотримуватися з метою недопущення поширення захворювання. Хворі на особливо небезпечні та небезпечні інфекційні хвороби та носії збудника таких інфекційних хвороб також попереджаються про відповідальність за недотримання санітарно-протиепідемічних правил і норм та зараження інших осіб, про що в медичні документи таких хворих або носіїв збудника інфекційних хвороб вноситься відповідний запис, який підписують лікуючий лікар, хворий на інфекційну хворобу, носій збудника інфекційної хвороби та (або) його законний представник.

6. Перелік особливо небезпечних і небезпечних інфекційних хвороб, [порядок госпіталізації, лікування та медичного нагляду за хворими на такі інфекційні хвороби, контактними особами та носіями збудника таких інфекційних хвороб, умови їх перебування у відповідних закладах охорони здоров'я та наукових установах](#) встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

7. У разі якщо носіями збудника інфекційних хвороб, що викликають надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я, є особи, робота яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб, такі особи за їхньою згодою тимчасово переводяться на роботу, не пов'язану з ризиком поширення інфекційних хвороб. Якщо переведення зазначених осіб на іншу роботу неможливе, вони

відсторонюються від роботи в порядку, встановленому законом. На період відсторонення від роботи таким особам виплачується допомога у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Стаття 19. Робота в осередках інфекційних хвороб

1. Перелік інфекційних хвороб, кожний випадок яких підлягає обов'язковому епідеміологічному розслідуванню незалежно від місця виникнення, та порядок епідеміологічного обстеження затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. У закладах освіти і дитячих закладах оздоровлення та відпочинку обов'язковому епідеміологічному обстеженню підлягає кожний випадок будь-якої інфекційної хвороби.

2. Межі осередків інфекційних хвороб визначаються центром контролю та профілактики хвороб відповідної адміністративно-територіальної одиниці на підставі результатів проведення епідеміологічного обстеження.

3. Створення, зберігання та своєчасне оновлення необхідного запасу лікарських засобів, медичних імунобіологічних препаратів, дезінфекційних та інших засобів на випадок використання в осередку інфекційної хвороби забезпечує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

4. Роботи в осередках інфекційних хвороб (епідеміологічне обстеження, лікувальні, медико-санітарні заходи, у тому числі дезінфекційні) належать до робіт з особливо шкідливими та шкідливими умовами праці. Перелік посад медичних та інших працівників, які безпосередньо зайняті на роботах із шкідливими та особливо шкідливими умовами праці в осередках інфекційних хвороб, визначається Кабінетом Міністрів України. На таких працівників поширюються встановлені законодавством умови оплати праці, заходи соціального захисту, пільги та компенсації.

5. Роботодавці забезпечують працівників, які виконують роботи в осередках інфекційних хвороб, засобами індивідуального захисту з урахуванням особливостей інфекційної хвороби, факторів передачі інфекції та виконуваної роботи.

6. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та фізичні особи зобов'язані всебічно сприяти проведенню робіт в осередках інфекційних хвороб, оперативно надавати працівникам, які їх виконують, достовірну інформацію про епідемічну ситуацію, а також за рішенням комісій із техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій забезпечувати таких працівників визначеними таким рішенням силами і засобами.

7. Умови і розмір оплати праці, додаткові соціальні гарантії для медичних та інших працівників, які надають медичну допомогу хворим на інфекційні хвороби, працюють із живими збудниками інфекційних хвороб та в осередках інфекційних хвороб, виконують інші роботи, пов'язані з високим ризиком зараження збудниками інфекційних хвороб, встановлюються відповідно до законодавства.

Стаття 20. Порядок епідеміологічного розслідування епідемій і спалахів інфекційних та масових неінфекційних хвороб

1. Усі епідемії і спалахи інфекційних та масових неінфекційних хвороб підлягають епідеміологічному розслідуванню з метою встановлення причин їх виникнення, факторів передачі інфекції, радіаційної чи хімічної речовини, визначення меж осередків інфекційних та масових неінфекційних хвороб, масштабу поширення епідемії чи спалаху інфекційної хвороби, вжиття заходів щодо їх локалізації та ліквідації, а також виявлення осіб, винних у виникненні епідемії чи спалаху інфекційної або масової неінфекційної хвороби.

2. Проведення розслідувань епідемій і спалахів інфекційних та масових неінфекційних хвороб здійснюється центрами контролю та профілактики хвороб із залученням (за необхідності) головної експертної установи у сфері громадського здоров'я, посадових осіб органів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері.

3. У разі якщо встановлено особу, винну в порушенні вимог санітарного законодавства, що призвело до поширення інфекційної або масової неінфекційної хвороби, витрати, пов'язані з проведенням епідеміологічного розслідування, включаючи вартість лабораторних досліджень, обстежень, випробувань, токсикологічних, епідеміологічних, гігієнічних та інших видів оцінок, а також витрати, пов'язані з ліквідацією наслідків такої хвороби, включаючи здійснення медико-санітарних заходів, дезактивації, дезінфекції, дезінсекції, дератизації, обстеження осіб, які перебувають у контакті з інфекційними хворими, профілактичних щеплень, інших робіт і витрат, а також збитки, завдані внаслідок заподіяної шкоди життю, здоров'ю або майну потерпілих юридичних чи фізичних осіб (далі - витрати та збитки), відшкодовуються винною юридичною чи фізичною особою добровільно або у судовому порядку. У разі неможливості встановити таку юридичну чи фізичну особу витрати та збитки покриваються за рахунок коштів державного бюджету.

4. Порядок проведення епідеміологічного розслідування епідемій, спалахів інфекційних та масових неінфекційних хвороб, методика розрахунку витрат та порядок визначення розміру збитків затверджуються Кабінетом Міністрів України.

5. На період роботи з ліквідації епідемій і спалахів інфекційних та масових неінфекційних хвороб, а також в осередках особливо небезпечних і небезпечних інфекційних хвороб посадові оклади медичним та іншим працівникам встановлюються в порядку і розмірах, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері трудових відносин.

6. Медичні та інші працівники, задіяні в осередках особливо небезпечних і небезпечних інфекційних хвороб, небезпечного для життя і здоров'я хімічного чи радіоактивного забруднення, мають право на додаткові соціальні гарантії в порядку, встановленому законодавством.

Стаття 21. Карантин

1. Карантин встановлюється, продовжується та скасовується Кабінетом Міністрів України.

Питання про встановлення карантину порушує перед Кабінетом Міністрів України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, за поданням Головного державного санітарного лікаря України.

Карантин встановлюється на строк, необхідний для локалізації та ліквідації епідемії чи спалаху особливо небезпечної інфекційної хвороби, який не може перевищувати два місяці. У разі неблагополучної епідемічної ситуації Кабінет Міністрів України приймає рішення про продовження встановленого карантину.

2. Рішення про встановлення, продовження, скасування карантину негайно доводиться до відома населення відповідної території через засоби масової інформації.

3. У рішенні про встановлення карантину зазначаються:

- 1) відомості про інфекційну хворобу, з метою протидії поширенню якої встановлюється карантин;
- 2) територія, на якій встановлюється карантин;
- 3) перелік профілактичних, протиепідемічних та інших заходів;
- 4) перелік суб'єктів, на яких покладається здійснення контролю за виконанням протиепідемічних, профілактичних та інших заходів.

Протиепідемічні заходи під час карантину можуть включати:

особливі умови і режим пересування населення та здійснення господарської діяльності;

підстави та порядок обов'язкової самоізоляції, перебування особи в обсерваторії (обсервації), госпіталізації до тимчасових закладів охорони здоров'я (спеціалізованих шпиталів);

особливі умови в'їзду та виїзду з території, на якій встановлено карантин;

особливі умови і режим здійснення пасажирських перевезень;

особливі умови і режим перетину кордону іноземцями та особами без громадянства;

особливі умови і режим роботи закладів освіти;

інші заходи, визначені законом.

4. До координації проведення заходів, пов'язаних із встановленням карантину, залучаються головна експерта установа у сфері громадського здоров'я, державні санітарні лікарі Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, центри контролю та профілактики хвороб, інші органи державної влади.

5. Організація та контроль за дотриманням правового режиму карантину, своєчасністю і повнотою проведення профілактичних і протиепідемічних заходів покладаються на місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, інших суб'єктів, визначених рішенням про встановлення карантину.

6. На територіях, на яких встановлено карантин, місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування надається право:

1) залучати підприємства, установи та організації незалежно від форми власності до виконання заходів з локалізації і ліквідації епідемії чи спалаху інфекційної хвороби в [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України;

2) встановлювати особливий режим в'їзду, пересування та виїзду з території, на якій встановлено карантин, громадян і транспортних засобів, а в разі необхідності - проводити санітарний огляд речей, багажу, транспортних засобів та вантажів;

3) встановлювати особливий порядок проведення медико-санітарних, у тому числі дезінфекційних, та інших заходів;

4) створювати на в'їздах і виїздах з території, на якій встановлено карантин, окремих адміністративно-територіальних одиниць контрольні-пропускні пункти, залучати у встановленому порядку для роботи в таких пунктах військовослужбовців, працівників, матеріально-технічні та транспортні засоби підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, частин та підрозділів центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну

політику у сферах оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку.

7. У разі встановлення карантину місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування забезпечують на території карантину роботу тимчасових спеціалізованих закладів охорони здоров'я з особливим протиепідемічним режимом (спеціалізовані лікарні, ізолятори, обсерватори), використовуючи для цього приміщення закладів охорони здоров'я, закладів оздоровлення та відпочинку, закладів освіти та інших закладів. [Порядок створення та функціонування тимчасових спеціалізованих закладів охорони здоров'я з особливим протиепідемічним режимом](#) затверджується Кабінетом Міністрів України.

8. Обов'язковій госпіталізації підлягають хворі на особливо небезпечні та небезпечні інфекційні хвороби, а також особи з симптомами таких хвороб у випадках, визначених рішенням про встановлення карантину.

9. На період самоізоляції, обсервації, перебування у спеціалізованих закладах охорони здоров'я працівникам видається листок непрацездатності, який оплачується в розмірі і порядку, встановлених законодавством для осіб, визнаних тимчасово непрацездатними внаслідок захворювання.

Стаття 22. Обмежувальні протиепідемічні заходи

1. Обмежувальні протиепідемічні заходи встановлюються місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за поданням головного державного санітарного лікаря відповідної області, міста Києва чи Севастополя, Автономної Республіки Крим, якщо в населеному пункті, у закладі освіти, закладі оздоровлення та відпочинку виник спалах інфекційної хвороби або склалася неблагополучна епідемічна ситуація, що загрожує поширенням інфекційної хвороби. Обмежувальні протиепідемічні заходи застосовуються до суб'єктів господарювання, що здійснюють види господарської та іншої діяльності, які можуть призвести до поширення інфекційної хвороби.

2. Види і тривалість обмежувальних протиепідемічних заходів встановлюються залежно від особливостей перебігу інфекційної хвороби, стану епідемічної ситуації та обставин, що на неї впливають.

3. Якщо за результатами епідеміологічного нагляду встановлено, що бездіяльність або запровадження недостатніх обмежувальних протиепідемічних заходів місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування становить загрозу погіршення епідемічної ситуації, Головний державний санітарний лікар України ініціює скликання невідкладного засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної

безпеки та надзвичайних ситуацій для прийняття відповідних рішень, на яке запрошується представник відповідного органу місцевого самоврядування.

Стаття 23. Види і порядок проведення дезінфекційних заходів

1. Дезінфекційні заходи поділяються на такі види:

1) профілактичні дезінфекційні заходи - заходи, що проводяться у житлових, виробничих, навчальних, санітарно-побутових та інших приміщеннях, будівлях і спорудах, на територіях населених пунктів, у місцях масового відпочинку населення та рекреаційних зонах, в інших можливих місцях розмноження переносників збудників інфекційних хвороб. Профілактичні дезінфекційні заходи проводяться не менше двох разів на рік (навесні та восени).

Профілактичні дезінфекційні заходи проводяться суб'єктами господарювання на підставі відповідних договорів з підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності або з фізичними особами;

2) поточні дезінфекційні заходи - заходи, що систематично проводяться у закладах охорони здоров'я, на об'єктах громадського харчування та на підприємствах харчової промисловості, у приміщеннях масового перебування людей (зокрема на підприємствах побутового обслуговування населення, у закладах освіти, закладах культури тощо), а також у житлових приміщеннях під час перебування в них хворих на інфекційні хвороби чи носіїв збудника інфекційних хвороб. Поточні дезінфекційні заходи проводяться декілька разів на день залежно від епідемічної ситуації.

Поточні дезінфекційні заходи проводяться працівниками відповідних підприємств, установ, організацій, а в житлових приміщеннях - хворими на інфекційні хвороби, носіями збудника інфекційної хвороби, членами їхніх сімей;

3) заключні дезінфекційні заходи - заходи, що проводяться в осередку інфекційної хвороби після видалення з нього джерела інфекції.

2. Порядок проведення профілактичних, поточних і заключних дезінфекційних заходів встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, з урахуванням особливостей збудників інфекційних хвороб, факторів передачі інфекції тощо.

Стаття 24. Готовність та реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я

1. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я можуть бути зумовлені небезпечною подією або безпосередньою загрозою виникнення небезпечної події техногенного, природного, соціального, воєнного чи іншого характеру.

2. Заходи готовності, запобігання, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я здійснюються функціональними і територіальними підсистемами єдиної державної системи цивільного захисту відповідно до [Кодексу цивільного захисту України](#) з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

3. Ведення обліку надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я та здійснення аналізу їх наслідків забезпечує головна експертна установа у сфері громадського здоров'я.

4. Класифікація небезпечних подій у сфері громадського здоров'я здійснюється відповідно до [Кодексу цивільного захисту України](#) та інших актів законодавства.

5. У разі запровадження правового режиму надзвичайної ситуації, режиму надзвичайного стану або інших режимів, встановлених законодавством, на відповідних територіях для регулювання діяльності органів державної влади, суб'єктів господарювання та громадян тимчасово, на строк дії відповідного правового режиму, у разі неможливості забезпечення дотримання державних медико-санітарних нормативів та здійснення евакуації людей замість державних медико-санітарних нормативів та правил можуть застосовуватися допустимі параметри впливу на організм людини фізичних, хімічних та біологічних факторів у надзвичайних ситуаціях.

6. Введення в дію допустимих параметрів впливу на організм людини фізичних, хімічних та біологічних факторів у надзвичайних ситуаціях здійснюється шляхом включення відповідних положень до рішення про введення правового режиму надзвичайної ситуації або надзвичайного стану.

Розділ IV. ЗАХИСТ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Стаття 25. Засади захисту здоров'я населення

1. Захист здоров'я населення охоплює комплекс регуляторних, адміністративних, організаційних та інших заходів, спрямованих на забезпечення охорони навколишнього природного середовища, охорони праці, безпечності та якості харчових продуктів, безпечності нехарчової продукції, безпеки дорожнього руху, безпеки пацієнтів, біологічної безпеки та безпеки в інших визначених законом сферах, які стосуються громадського здоров'я.

2. Реалізація захисту здоров'я населення у відповідних сферах забезпечується:

- 1) нормативним регулюванням кожної сфери захисту здоров'я населення;
- 2) проведенням профілактичних заходів, здійсненням процедур оцінки, управління та повідомлення про ризики у кожній сфері захисту здоров'я

населення та наявністю відповідних засобів і ресурсів для здійснення таких процедур;

3) встановленням державних медико-санітарних нормативів та правил у кожній сфері захисту здоров'я населення та здійсненням державного нагляду (контролю) за їх дотриманням;

4) встановленням і застосуванням заходів відповідальності за порушення державних медико-санітарних нормативів та правил у кожній сфері захисту здоров'я населення;

5) проведенням інших заходів, необхідних для захисту здоров'я населення відповідно до закону;

6) припиненням порушень санітарного законодавства.

Стаття 26. Медико-санітарні вимоги щодо безпечності для здоров'я і життя людини водних об'єктів та питної води

1. Водні об'єкти, що використовуються в цілях питного та господарсько-побутового водопостачання, а також у лікувальних, оздоровчих та рекреаційних цілях, у тому числі водні об'єкти, розташовані в межах населених пунктів, не повинні бути джерелами біологічних, хімічних і фізичних факторів шкідливого впливу на людину.

2. Критерії безпечності для людини водних об'єктів, у тому числі гранично допустимі концентрації у воді хімічних, біологічних речовин, патогенних та умовно-патогенних мікроорганізмів, рівень радіаційного фону встановлюються санітарним законодавством і визначаються державними медико-санітарними правилами та нормативами.

3. Повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів влади Автономної Республіки Крим, а також права і обов'язки фізичних та юридичних осіб щодо санітарної охорони водних об'єктів визначаються [Водним кодексом України](#).

4. Правові, економічні та організаційні засади функціонування системи питного водопостачання, спрямовані на гарантоване забезпечення населення якісною та безпечною для здоров'я людини питною водою, як складові захисту здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення, визначаються законом.

Стаття 27. Медико-санітарні вимоги щодо безпечності для здоров'я і життя людини атмосферного повітря

1. Атмосферне повітря у населених пунктах, у місцях масового відпочинку населення, рекреаційних зонах, а також повітря у житлових та виробничих

приміщеннях, у закладах освіти, закладах охорони здоров'я та інших закладах, в інших місцях тривалого чи тимчасового перебування людей не повинно справляти шкідливий вплив на людину.

2. Критерії безпеки для людини атмосферного повітря у населених пунктах, у місцях масового відпочинку населення, рекреаційних зонах, а також повітря у житлових та виробничих приміщеннях, у закладах освіти, закладах охорони здоров'я та інших закладах, в інших місцях тривалого чи тимчасового перебування людей, у тому числі гранично допустимі концентрації (рівні) хімічних, біологічних речовин та патогенних і умовно-патогенних мікроорганізмів, твердих частинок (PM₁₀, PM_{2,5}) у повітрі, визначаються державними медико-санітарними нормативами та правилами.

3. Суб'єкти господарювання та громадяни під час здійснення своєї діяльності зобов'язані вживати необхідних заходів для запобігання та усунення причин забруднення атмосферного повітря, фізичного впливу на атмосферу в населених пунктах, місцях масового відпочинку населення, рекреаційних зонах, а також повітря у житлових та виробничих приміщеннях, у закладах освіти, закладах охорони здоров'я, інших місцях тривалого чи тимчасового перебування людей.

4. Правові, організаційні засади та екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря як складової захисту здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення визначаються законом.

Стаття 28. Медико-санітарні вимоги щодо безпечності для здоров'я і життя людини містобудівної діяльності

1. У режимах забудови територій, визначених для містобудівних потреб, встановлених генеральними планами населених пунктів, планами зонування та детальними планами територій, повинно передбачатися створення безпечних умов для життя і здоров'я населення шляхом реалізації планувальних заходів для запобігання та усунення шкідливого впливу на населення факторів середовища життєдіяльності.

2. При нормативному регулюванні планування та забудови територій повинні враховуватися вимоги державних медико-санітарних нормативів та правил.

3. У технологічних процесах та під час здійснення будівельно-монтажних робіт на будь-яких об'єктах забороняється виробництво і використання азбесту незалежно від виду, а також азбестовмісних виробів і матеріалів. Заходи безпеки і захисту від шкідливого впливу азбесту та азбестовмісних виробів і матеріалів визначаються державними медико-санітарними правилами.

4. Організація дорожнього руху, проектування, розміщення, будівництво, реконструкція об'єктів інфраструктури дорожнього руху та інші пов'язані види діяльності повинні здійснюватися відповідно до вимог щодо безпечності для здоров'я і життя людини, вимог державних медико-санітарних нормативів та правил, державних будівельних норм.

5. Експертиза проектів будівництва проводиться відповідно до закону.

Стаття 29. Медико-санітарні вимоги щодо безпечності для здоров'я і життя людини ґрунтів, утримання територій населених пунктів

1. У ґрунтах населених пунктів вміст потенційно небезпечних для людини хімічних і біологічних речовин, біологічних і мікробіологічних організмів, а також рівень радіаційного фону не повинен перевищувати державні медико-санітарні нормативи.

2. Утримання територій населених пунктів повинно відповідати вимогам державних медико-санітарних правил. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та громадяни зобов'язані утримувати надані в користування чи належні їм на праві власності земельні ділянки і території відповідно до вимог санітарного законодавства.

3. Відходи виробництва та споживання підлягають збиранню, перевезенню, зберігання, обробленню, утилізації, видаленню, знешкодженню та захороненню, умови і способи яких повинні бути безпечними для здоров'я і життя людини згідно з вимогами державних медико-санітарних нормативів та правил.

4. Правові, економічні, екологічні, соціальні та організаційні засади благоустрою населених пунктів, діяльності, пов'язаної із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, сортуванням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, як складовими санітарно-епідемічного благополуччя населення, встановлюються законом.

Стаття 30. Забезпечення радіаційної безпеки та протирадіаційного захисту

1. Суб'єкти господарювання, що виробляють, зберігають, транспортують, використовують радіоактивні речовини та джерела іонізуючого випромінювання, здійснюють їх захоронення, знищення або утилізацію, зобов'язані дотримуватися норм радіаційної безпеки, відповідних державних медико-санітарних нормативів та правил, а також норм, встановлених іншими актами законодавства, що містять вимоги щодо радіаційної безпеки.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування вживають протирадонових заходів в ендемічних зонах та на територіях населених місць

згідно з розробленим і затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, планом заходів щодо зниження рівня опромінення населення радоном та продуктами його розпаду, мінімізації довгострокових ризиків від поширення радону в житлових та нежитлових будівлях, на робочих місцях, від будь-якого джерела проникнення радону з ґрунту, будівельних матеріалів або води.

3. Особливості забезпечення радіаційної безпеки та протирадіаційного захисту як складової захисту здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення визначаються законом.

Стаття 31. Медико-санітарні вимоги щодо безпечності для здоров'я і життя людини житлових приміщень

1. Житлові приміщення за площею, плануванням, освітленням, інсоляцією, мікрокліматом, повітрообміном, станом повітря, а також за рівнями шуму, вібрації, іонізуючого та неіонізуючого випромінювання повинні відповідати вимогам, визначеним державними медико-санітарними нормативами та правилами, з метою забезпечення безпечних і нешкідливих умов проживання незалежно від строку такого проживання.

2. Заселення житлових приміщень, визнаних відповідно до вимог санітарного законодавства непридатними для проживання, надання для постійного або тимчасового проживання таких нежитлових приміщень забороняється.

3. Утримання житлових приміщень повинно відповідати вимогам, визначеним державними медико-санітарними нормативами та правилами.

4. Правові і організаційні основи експлуатації житлових приміщень як складової захисту здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення встановлюються законом.

Стаття 32. Захист населення від шкідливого впливу шуму

1. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та громадяни під час здійснення будь-яких видів діяльності з метою запобігання утворенню шуму і зменшення його шкідливого впливу на здоров'я людини зобов'язані:

1) здійснювати відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи із запобігання утворенню та зниження шуму до рівнів, визначених державними медико-санітарними нормативами та правилами;

2) забезпечувати під час роботи закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу, культури, під час проведення концертів, дискотек, масових святкових і розважальних заходів

дотримання рівнів звучання звуковідтворювальної апаратури та музичних інструментів у приміщеннях і на відкритих площах, а також рівнів шуму у прилеглих до них житлових і нежитлових будівлях не вище визначених державними медико-санітарними нормативами та правилами;

3) вживати заходів для недопущення перевищення рівнів шуму, а також шкідливого впливу інших фізичних факторів, зокрема під час руху автомобільного транспорту в населених пунктах;

4) вживати заходів для недопущення упродовж доби перевищення рівнів шуму, встановлених державними медико-санітарними нормативами, у таких приміщеннях і на таких територіях (захищених об'єктах):

у приміщеннях житлових будинків і на прибудинковій території;

у приміщеннях закладів охорони здоров'я, санаторно-курортних закладів, закладів соціального захисту населення, надавачів соціальних послуг, закладів освіти, культури;

у приміщеннях готелів і гуртожитків;

у приміщеннях закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу, розташованих у межах населених пунктів;

у приміщеннях інших будівель і споруд, в яких постійно чи тимчасово перебувають люди;

на територіях парків, скверів, зон відпочинку, розташованих на території мікрорайонів і груп житлових будинків.

2. Шум на захищених об'єктах під час здійснення будь-яких видів діяльності не повинен перевищувати рівні, встановлені державними медико-санітарними нормативами для відповідного часу доби.

3. На захищених об'єктах із 22 години до 8 години забороняються гучний спів і гучні вигуки, користування звуковідтворювальною апаратурою та іншими джерелами побутового шуму, проведення салютів, феєрверків, використання піротехнічних засобів.

4. Проведення на захищених об'єктах ремонтних робіт, що супроводжуються шумом, забороняється у робочі дні з 21 години до 8 години, а у святкові та неробочі дні - цілодобово. Власник або орендар приміщень, в яких передбачається проведення ремонтних робіт, зобов'язаний повідомити мешканців прилеглих квартир про початок таких робіт. За згодою мешканців усіх прилеглих квартир ремонтні та будівельні роботи можуть проводитися також у святкові та неробочі дні. Шум, що утворюється під час проведення

будівельних робіт, не повинен перевищувати державних медико-санітарних нормативів протягом усіх періодів доби.

5. Передбачені частинами другою, третьою і четвертою цієї статті вимоги щодо додержання тиші та обмеження певних видів діяльності, що супроводжуються шумом, не поширюються на випадки:

- 1) здійснення в закритих приміщеннях будь-яких видів діяльності, що супроводжуються шумом, за умов, що виключають проникнення шуму за межі таких приміщень;
- 2) запобігання виникненню та/або ліквідації наслідків аварій, стихійного лиха, інших надзвичайних ситуацій;
- 3) надання невідкладної допомоги, запобігання або припинення правопорушень;
- 4) запобігання крадіжкам, пожежам, а також виконання завдань цивільної оборони;
- 5) проведення зборів, мітингів, демонстрацій, походів, інших масових заходів, про які завчасно сповіщено органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування;
- 6) роботи обладнання і механізмів, що забезпечують життєдіяльність житлових і нежитлових громадських будівель, за умови вжиття вичерпних заходів для максимального обмеження проникнення шуму до прилеглих приміщень, у яких постійно чи тимчасово перебувають люди;
- 7) відзначення встановлених законом святкових і неробочих днів, дня міста, інших свят відповідно до рішення місцевої ради, проведення спортивних змагань.

{Частина п'ята статті 32 в редакції Закону [№ 3039-IX від 11.04.2023](#)}

6. Використання феєрверків (піротехнічних виробів, призначених для використання під час розважальних заходів) класів F2, F3, F4 забороняється.

Продаж та/або передача у будь-який спосіб феєрверків класів F2, F3, F4 забороняється. Продаж та/або передача у будь-який спосіб феєрверків класу F1 особам, які не досягли 16 років, забороняється. Продаж та/або передача у будь-який спосіб сценічних піротехнічних виробів класу T1, інших піротехнічних виробів класу P1 дозволяється лише особам, які досягли 18 років, а сценічних піротехнічних виробів класу T2 та інших піротехнічних виробів класу P2 - лише особам із спеціальною підготовкою. Класифікація піротехнічних виробів та вимоги до осіб із спеціальною підготовкою встановлюються Технічним

регламентом піротехнічних виробів, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Частина шоста статті 32 в редакції Закону [№ 3039-IX від 11.04.2023](#)}

7. Органи місцевого самоврядування затверджують правила додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, якими з урахуванням особливостей окремих територій (зокрема курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних, заповідних) встановлюють заборони та обмеження щодо певних видів діяльності, що супроводжуються утворенням шуму, а також визначають порядок проведення заходів з використанням вибухових речовин та/або піротехнічних виробів.

{Частина сьома статті 32 в редакції Закону [№ 3039-IX від 11.04.2023](#)}

8. Органи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері здійснюють контроль за додержанням суб'єктами господарювання, а також громадянами правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, порядку та правил, передбачених законодавством, щодо виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних виробів, інших нормативно-правових актів у сфері захисту населення від шкідливого впливу шуму.

{Статтю 32 доповнено частиною восьмою згідно із Законом [№ 3039-IX від 11.04.2023](#)}

Стаття 33. Медико-санітарні вимоги до умов виховання та навчання

1. Під час організації та здійснення освітніх процесів повинні забезпечуватися умови, що відповідають вимогам санітарного законодавства, та здійснюватися заходи, спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я, виховання у відповідних груп населення прихильності до здорового способу життя та дотримання вимог, визначених державними медико-санітарними нормативами та правилами.

2. Використання технічних, аудіовізуальних та інших засобів виховання і навчання, навчальних меблів, навчальної та іншої видавничої продукції для дітей здійснюється за умови їх відповідності вимогам щодо безпечності, встановленим технічними регламентами.

3. Організація харчування в закладах освіти, показники безпечності та якості харчових продуктів, умови харчування та меню повинні відповідати вимогам, визначеним державними медико-санітарними нормативами та правилами.

4. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, власники та адміністрація закладів освіти та фізичні особи, які організовують або здійснюють навчальний та виховний процес,

зобов'язані забезпечити умови, що відповідають вимогам державних медико-санітарних нормативів та правил, здійснювати заходи, спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я, популяризацію здорового способу життя.

5. Зарахування дітей до закладів освіти і дитячих закладів оздоровлення та відпочинку проводиться за наявності відповідного витягу з медичної картки дитини, виданого закладом охорони здоров'я, в якому дитина перебуває під медичним наглядом. Витяг з медичної картки дитини видається на підставі даних медичного огляду дитини.

6. Порядок проведення медичного огляду дитини і форма витягу з медичної картки дитини для зарахування її до закладу освіти, дитячого закладу оздоровлення та відпочинку встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

7. Працівники закладів освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам з метою виявлення хворих на інфекційні хвороби та носіїв збудників інфекційних хвороб у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

8. Працівники закладів освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку зобов'язані:

1) вести постійне спостереження за станом здоров'я дітей, а в разі виявлення хворого з ознаками інфекційної хвороби - вжити заходів для його ізоляції від здорових дітей та негайно повідомити про такий випадок відповідний заклад охорони здоров'я, батьків або інших законних представників хворого;

2) систематично проводити гігієнічне навчання та виховання дітей;

3) популяризувати здоровий спосіб життя та здійснювати заходи з профілактики інфекційних хвороб серед батьків.

Стаття 34. Медико-санітарні вимоги до умов праці

1. Умови праці, робоче місце і трудовий процес не повинні справляти шкідливий вплив на людину. Вимоги щодо забезпечення безпечних для людини умов праці визначаються державними медико-санітарними нормативами та правилами.

2. Суб'єкти господарювання зобов'язані здійснювати медико-санітарні заходи щодо забезпечення безпечних для людини умов праці та виконання вимог санітарного законодавства, зокрема щодо виробничих процесів і технологічного устаткування, організації робочих місць, режиму праці, організації попередніх та періодичних медичних оглядів, відпочинку та

побутового обслуговування працівників, з метою запобігання виникненню професійних захворювань та інфекційних хвороб, пов'язаних з умовами праці.

3. Правові, організаційні та економічні засади діяльності, пов'язаної із реалізацією конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, як складової захисту здоров'я, безпеки середовища життєдіяльності, санітарно-епідемічного благополуччя населення встановлюються законом.

Стаття 35. Біологічна безпека та біологічний захист

1. Робота з патогенами і токсинами повинна здійснюватися відповідно до вимог щодо безпечності для здоров'я і життя людини і вимог державних медико-санітарних нормативів та правил щодо запобігання неумисному потраплянню людини під дію патогенів і токсинів чи їх випадковому вивільненню.

2. Вимоги щодо безпечності для здоров'я і життя людини під час використання, застосування, утилізації, знешкодження та проведення інших пов'язаних видів робіт з патогенами і токсинами встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

3. Суб'єкти господарювання, які здійснюють роботи з біологічними агентами і токсинами, повинні повідомляти про початок таких робіт перед їх проведенням у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

4. Держава забезпечує регулювання та реалізацію заходів щодо запобігання незаконному доступу до цінних біологічних матеріалів, їх незаконному чи неналежному використанню.

5. Особливості здійснення заходів біологічного захисту встановлюються законодавством.

Стаття 36. Захист медичних та інших працівників, зайнятих у сфері захисту населення від інфекційних хвороб

1. Захворювання на інфекційні хвороби медичних та інших працівників, діяльність яких пов'язана з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження збудниками інфекційних хвороб (зокрема надання медичної допомоги хворим на інфекційні хвороби, робота з живими збудниками та в осередках інфекційних хвороб, здійснення дезінфекційних заходів тощо), належать до професійних захворювань.

2. Працівники державних і комунальних закладів охорони здоров'я та державних наукових установ підлягають обов'язковому державному

страхуванню на випадок захворювання на інфекційну хворобу, пов'язану з наданням медичної допомоги, у випадках, порядку та на умовах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

3. Роботодавці зобов'язані забезпечити працівників закладів охорони здоров'я необхідними профілактичними щепленнями, засобами індивідуального захисту від інфекційних хвороб, засобами екстреної профілактики, а також впроваджувати профілактику інфекцій та інфекційний контроль.

4. За порушення вимог щодо забезпечення працівників профілактичними щепленнями та засобами захисту роботодавці несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 37. Інфекційна безпека

1. Держава забезпечує регулювання та реалізацію заходів, спрямованих на гарантування права на безпечне для життя і здоров'я медичне обслуговування та вирішення інших питань інфекційної безпеки, зокрема:

1) регулювання питань інфекційної безпеки шляхом затвердження галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я, державних медико-санітарних нормативів та правил;

2) врахування питань інфекційної безпеки при ліцензуванні господарської діяльності у сфері медичної практики;

3) встановлення спеціальних вимог інфекційної безпеки до взяття, зберігання, перевезення, використання та проведення інших пов'язаних видів робіт з кров'ю та/або її компонентами, органами, тканинами та іншими анатомічними матеріалами людини;

4) здійснення моніторингу, оцінки та контролю за дотриманням вимог інфекційної безпеки закладами охорони здоров'я та фізичними особами - підприємцями, які зареєстровані у встановленому законом порядку та одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики;

5) здійснення моніторингу та контролю щодо безпечності медичних виробів і фармацевтичної продукції.

2. Заклади охорони здоров'я, фізичні особи - підприємці, які зареєстровані у встановленому законом порядку та одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики, зобов'язані впроваджувати заходи щодо забезпечення інфекційної безпеки та системи інфекційного контролю, запроваджувати систему виявлення випадків внутрішньолікарняного інфікування інфекційними хворобами та

інформування про такі випадки центру контролю та профілактики хвороб відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

3. Особливості здійснення заходів щодо забезпечення інфекційної безпеки встановлюються законодавством.

Стаття 38. Захист населення від інфекційних хвороб, спільних для тварин і людей (зооантропонозних інфекцій)

1. Захист населення від інфекційних хвороб, спільних для тварин і людей (зооантропонозних інфекцій), забезпечується шляхом здійснення медико-санітарних заходів, дотримання усіма суб'єктами господарювання вимог державних медико-санітарних нормативів та правил, реалізації ветеринарно-санітарних, протиепізоотичних заходів під час догляду за тваринами, виробництва, переробки та реалізації продукції тваринництва, передбачених законодавством про ветеринарну медицину, а також здійснення заходів нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного та ветеринарного законодавства.

2. Обмін інформацією про випадки захворювання на інфекційні хвороби, спільні для тварин і людей (зооантропонозні інфекції), між органами та закладами ветеринарної медицини і закладами охорони здоров'я здійснюється за принципом "єдине здоров'я".

Розділ V. ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я І ПРОФІЛАКТИКА ХВОРОБ

Стаття 39. Засади збереження здоров'я

1. Збереження здоров'я охоплює комплекс заходів, спрямованих на підвищення спроможності населення до контролю власного здоров'я та його детермінант, а також покращення показників здоров'я.

2. Збереження здоров'я передбачає:

1) здійснення освітніх, соціально-виховних та інших заходів щодо заохочення до здорового способу життя та підтримання безпечного для здоров'я середовища життєдіяльності і навколишнього природного середовища;

2) спрямування медичного обслуговування на зміцнення здоров'я, забезпечення рівних можливостей для доступу до медичного обслуговування та інших послуг у сфері охорони здоров'я;

3) аналіз детермінант здоров'я, у тому числі аналіз причин нерівності щодо здоров'я;

4) розроблення та здійснення заходів впливу на детермінанти здоров'я, у тому числі заходів щодо зменшення або усунення негативного впливу на здоров'я різних видів поведінки людини;

- 5) розроблення та здійснення міжгалузевих заходів щодо зміцнення здоров'я;
- 6) здійснення оцінки впливу заходів, спрямованих на збереження здоров'я у відповідних сферах, на здоров'я населення.

Стаття 40. Заходи щодо збереження здоров'я та сприяння здоровому способу життя

1. Держава сприяє утвердженню здорового способу життя шляхом:

- 1) поширення наукових знань з питань охорони здоров'я, організації медичного, екологічного, фізичного виховання та здорового харчування, просування інтегрованих, багатогалузевих/міждисциплінарних та орієнтованих на весь цикл життя підходів до боротьби з неінфекційними та інфекційними хворобами;
- 2) формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до навколишнього природного середовища;
- 3) розвитку матеріально-технічної бази масового спорту, створення умов для заняття фізичною культурою і туризмом;
- 4) соціально-економічного заохочення осіб, які мають достатній рівень оздоровчої рухової активності, ведуть здоровий спосіб життя, характеризуються низьким ризиком захворювання на неінфекційні хвороби і належним чином дбають про збереження здоров'я своїх дітей;
- 5) формування ціннісного ставлення юнацтва та молоді до власного здоров'я, покращення фізичного розвитку та фізичної підготовленості з урахуванням вимог майбутньої професійної діяльності;
- 6) збільшення кількості загальнодоступних спортивних заходів для активного сімейного відпочинку в місцях масового відпочинку, облаштування безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму;
- 7) надання грантів для залучення інститутів громадянського суспільства, у тому числі молодіжних та дитячих громадських об'єднань, що реалізують проекти щодо утвердження здорового способу життя, здорового харчування та підвищення оздоровчої рухової активності населення;
- 8) поширення в засобах масової інформації соціальної реклами, спрямованої на підтримку здорового способу життя, зокрема на зменшення вживання тютюнових виробів та споживання алкогольних напоїв, популяризації здорового харчування та фізичної активності;
- 9) розроблення та впровадження стратегії зменшення шкоди - науково обґрунтованих програм дій, спрямованих на протидію шкідливим поведінковим моделям (зокрема залежності від наркотичних та психотропних

речовин, споживання алкогольних напоїв та вживання тютюнових виробів, нераціонального харчування) осіб, соціальних груп або суспільства в цілому, шляхом запровадження механізмів та інструментів стимулювання виробництва та оптимального (раціонального) споживання продукції із зниженим ризиком для здоров'я.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах компетенції забезпечують регулювання та реалізацію відповідних заходів щодо зміцнення здоров'я, створення економічних, правових та інших умов для гарантування права на:

- 1) здорове та безпечне харчування;
- 2) оздоровчу рухову активність;
- 3) статеве і репродуктивне здоров'я;
- 4) психічне здоров'я;
- 5) свободу, особисту недоторканність, повагу до честі та гідності, інших прав людини, гарантування і реалізація яких пов'язані із запобіганням і протидією травматизму та насильству.

3. Особливості здійснення заходів щодо зміцнення здоров'я у сферах статевого і репродуктивного здоров'я, психічного здоров'я, запобігання та протидії травматизму і насильству в частині запобігання та протидії дискримінації, здійснення освітньої, культурної діяльності, медичного обслуговування населення визначаються законодавством.

4. Реалізація державної політики щодо запобігання та зменшення вживання тютюнових виробів і споживання алкогольних напоїв, споживання харчових продуктів, що можуть негативно впливати на стан здоров'я населення, здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 41. Засади профілактики хвороб

1. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах компетенції забезпечують планомірну науково обґрунтовану реалізацію функції профілактики хвороб з метою запобігання виникненню і поширенню інфекційних та неінфекційних хвороб, а також їх наслідків та ускладнень.

2. Профілактика інфекційних та неінфекційних хвороб є одним із пріоритетних напрямів діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

3. Профілактика хвороб поділяється на первинну, вторинну і третинну.

4. Первинна профілактика хвороб охоплює комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов життєдіяльності людини для запобігання виникненню і впливу факторів ризику хвороб.

Первинна профілактика хвороб може бути масовою або індивідуальною.

Держава забезпечує регулювання та реалізацію, зокрема, таких заходів первинної профілактики хвороб:

- 1) заходи імунопрофілактики, у тому числі профілактичні щеплення відповідно до календаря щеплень, та оцінки напруженості імунітету до вакцинокерованих інфекцій;
- 2) популяризація активного здорового способу життя з метою профілактики неінфекційних захворювань;
- 3) профілактика за епідемічними показаннями та постекспозиційна профілактика у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- 4) медичні огляди та обстеження, інші медико-санітарні заходи щодо первинної профілактики хвороб;
- 5) консультування та інформаційно-просвітницька діяльність щодо поведінкових та медичних ризиків для здоров'я;
- 6) профілактика хвороб на всіх рівнях медичної допомоги;
- 7) заходи профілактики хвороб у межах надання медичної допомоги матерям та новонародженим.

5. Вторинна профілактика хвороб охоплює комплекс заходів, спрямованих на запобігання прогресуванню хвороб на ранніх стадіях та їх наслідкам, зокрема:

- 1) заходи профілактики для раннього виявлення хвороб, у тому числі диспансеризація (скринінг);
- 2) консультування та інформаційно-просвітницька діяльність щодо раннього виявлення патологій;
- 3) використання хіміопротекторних засобів для контролю факторів ризику хвороб.

6. Третинна профілактика хвороб охоплює комплекс заходів, спрямованих на контроль ускладнень після хвороб та реабілітацію хворих, зокрема:

- 1) заходи щодо реабілітації та контролю хронічного болю;
- 2) паліативна допомога;

3) діяльність груп підтримки пацієнтів.

Стаття 42. Профілактичні щеплення

1. Профілактичні щеплення з метою запобігання захворюванням на інфекційні хвороби проводяться відповідно до календаря профілактичних щеплень, який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Стаття 43. Боротьба із стійкістю до протимікробних препаратів

1. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах компетенції забезпечують організацію та здійснення комплексу системних науково обґрунтованих заходів щодо боротьби із стійкістю до протимікробних препаратів, у тому числі:

1) моніторинг даних про стійкість до протимікробних препаратів, зокрема шляхом здійснення епідеміологічного нагляду та проведення спеціальних (епізодичних) епідеміологічних досліджень, даних щодо виписування рецептів на протимікробні препарати та їх відпуску;

2) медико-санітарні та ветеринарно-санітарні заходи щодо боротьби із стійкістю до протимікробних препаратів;

3) розвиток і вдосконалення методів та засобів діагностики, профілактики та лікування в частині застосування протимікробних препаратів, зокрема альтернативних методів лікування та засобів швидкої діагностики на місцях;

4) лабораторні і наукові дослідження щодо боротьби із стійкістю до протимікробних препаратів;

5) консультування, освітня та інформаційно-просвітницька діяльність з питань боротьби із стійкістю до протимікробних препаратів;

6) регулювання і реалізація заходів щодо оптимального (раціонального) використання протимікробних препаратів у сфері охорони здоров'я, у тваринництві, харчовій промисловості та в інших визначених законодавством сферах.

2. Методика визначення та оцінки чутливості мікроорганізмів до протимікробних препаратів та методика визначення механізмів протимікробної та специфічної резистентності, що має особливе клінічне та/або епідеміологічне значення, затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

3. Виписування рецептів на протимікробні препарати та реєстрація відпуску таких препаратів здійснюються виключно в електронній формі через електронну систему охорони здоров'я згідно із законодавством.

Стаття 44. Профілактика неінфекційних хвороб

1. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах компетенції забезпечують регулювання і реалізацію медико-санітарних та інших заходів громадського здоров'я щодо профілактики неінфекційних хвороб, зокрема:

1) усунення (мінімізація) поведінкових, виробничих та інших факторів ризику неінфекційних хвороб, у тому числі здійснення заходів збереження здоров'я у відповідних сферах;

2) моніторинг та оцінка факторів ризику неінфекційних хвороб населення і професійних захворювань;

3) медичні огляди, обстеження та інші заходи громадського здоров'я щодо раннього виявлення хронічних неінфекційних хвороб, у тому числі професійних захворювань;

4) заходи щодо спостереження та оздоровлення осіб із хронічними неінфекційними хворобами, у тому числі медична реабілітація та забезпечення лікарськими засобами окремих груп населення у разі амбулаторного лікування;

5) переведення на легшу роботу за станом здоров'я відповідно до встановленого законодавством порядку;

6) епідеміологічні розслідування випадків масових неінфекційних хвороб;

7) специфічна імунопрофілактика.

2. Порядок проведення епідеміологічних розслідувань і реагування на випадки масових неінфекційних хвороб встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 45. Обов'язкові медичні огляди

1. Обов'язкові медичні огляди організовуються і здійснюються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. Дані про результати обов'язкових медичних оглядів працівників вносяться до їх електронної медичної книжки в електронній системі охорони здоров'я.

2. Працівники суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність, пов'язану з обслуговуванням населення, перелік видів якої затверджено центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони праці,

а також працівники, зайняті на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, повинні проходити обов'язкові попередні (до прийняття на роботу) і періодичні медичні огляди. Періодичні медичні огляди проводяться за рахунок роботодавця.

3. Позачергові медичні огляди осіб, зазначених у частині другій цієї статті, можуть проводитися на вимогу посадових осіб органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері, а також на прохання працівника, якщо він пов'язує погіршення стану свого здоров'я з умовами праці.

4. Суб'єкти господарювання несуть відповідальність за організацію та своєчасність проходження працівниками обов'язкових медичних оглядів і допуск їх до роботи без наявності необхідного медичного висновку згідно із законодавством.

5. Працівники, які без поважних причин не пройшли у встановлений термін обов'язковий медичний огляд у повному обсязі, відсторонюються від роботи і можуть бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності.

Розділ VI. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я ТА САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ

Стаття 46. Медико-санітарна регламентація

1. Для будь-якого небезпечного фактора, присутнього у середовищі життєдіяльності людини, встановлюються науково обґрунтовані параметри безпечності - державні медико-санітарні нормативи, а за необхідності - також державні медико-санітарні правила (регламенти) використання (застосування).

2. Державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила встановлюються з метою обмеження інтенсивності або тривалості дії таких факторів шляхом визначення критеріїв та параметрів їх допустимого впливу (параметрів безпечності) на здоров'я людини. Державні медико-санітарні нормативи розробляються з урахуванням міжнародних стандартів, інструкцій чи рекомендацій, крім випадків, якщо такі міжнародні стандарти, інструкції чи рекомендації недостатні для забезпечення належного рівня захисту здоров'я населення України. У разі потреби в отриманні додаткових наукових даних, необхідних для встановлення параметрів безпечності, можуть розроблятися тимчасові державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила на підставі існуючої наукової інформації, у тому числі отриманої від відповідних міжнародних організацій.

3. Для потреб регулювання діяльності органів державної влади, суб'єктів господарювання та громадян при встановленні правового режиму

надзвичайної ситуації, режиму надзвичайного стану або інших режимів на відповідних територіях та спеціальних засобів/заходів, визначених законодавством, встановлюються допустимі параметри впливу на організм людини фізичних, хімічних та біологічних факторів у надзвичайних ситуаціях.

4. Державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила, допустимі параметри впливу на організм людини затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

5. Державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила, допустимі параметри впливу на організм людини встановлюються у порядку, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, на підставі пропозицій медичної науки, за результатами наукових досліджень та аналізу ризику відповідно до встановленого належного рівня захисту здоров'я людини.

Перелік установ та організацій, що здійснюють медико-санітарну регламентацію небезпечних факторів, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

6. У разі імплементації міжнародних медико-санітарних нормативів та медико-санітарних правил або медико-санітарних нормативів та медико-санітарних правил іноземних держав здійснюється обґрунтування можливості такої імплементації з урахуванням існуючих міжнародних норм, стандартів і правил, а також аналізу даних епідеміологічного нагляду, здійсненого протягом попередніх двох-трьох років, з метою встановлення належного рівня захисту здоров'я (припустимого рівня ризику) та затвердження центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Стаття 47. Державна реєстрація хімічних та біологічних небезпечних факторів

1. Державній реєстрації підлягають хімічні та біологічні небезпечні фактори - хімічні речовини та речовини біологічного походження. Державна реєстрація хімічних речовин та речовин біологічного походження полягає у внесенні даних до Державного реєстру небезпечних факторів (далі - державний реєстр).

До державного реєстру вноситься така інформація про речовину:

- 1) назва речовини;
- 2) джерело походження (виробництва);

3) дані про призначення речовини, особливості біологічної дії, клас небезпеки, характер дії речовини у навколишньому середовищі;

4) методи індикації;

5) встановлені для речовини державні медико-санітарні нормативи, а за необхідності - також державні медико-санітарні правила використання (застосування).

Класифікація небезпеки хімічних речовин та хімічної продукції проводиться на основі Узгодженої на глобальному рівні системи класифікації небезпеки та маркування хімічної продукції (Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals - GHS).

Порядок класифікації та маркування хімічних речовин і хімічної продукції встановлюється технічним регламентом, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Перелік установ та організацій, уповноважених на проведення класифікації та маркування хімічних речовин і хімічної продукції, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

2. Державна реєстрація хімічних та біологічних небезпечних факторів (далі - державна реєстрація небезпечних факторів) здійснюється лише за наявності встановлених для таких факторів класів небезпеки, а також державних медико-санітарних нормативів, а за необхідності - також державних медико-санітарних правил використання (застосування).

3. Виробництво, використання, введення в обіг будь-якого хімічного або біологічного небезпечного фактора допускається лише за умови його державної реєстрації.

4. Державній реєстрації небезпечних факторів не підлягають:

1) відходи;

2) косметичні засоби;

3) лікарські та ветеринарні засоби, крім активних субстанцій, призначених для виробництва таких засобів в Україні;

4) аналітичні стандарти;

5) напівфабрикати власного виробництва - матеріали, що виробляються і тимчасово зберігаються з метою подальшої переробки в готову промислову продукцію на тому самому підприємстві;

6) пестициди та агрохімікати, крім діючих речовин, що застосовуються для їх виробництва в Україні;

7) хімічні речовини природного походження та природні корисні копалини;

8) речовини, включені до переліку заборонених для використання хімічних та біологічних небезпечних факторів;

9) речовини (суміші), що перебувають під митним наглядом, якщо вони тимчасово зберігаються у вільних зонах чи на складах з метою реекспорту або транзиту;

10) речовини (суміші), що використовуються як харчові продукти, харчові добавки, ароматизатори, ензими, допоміжні матеріали для переробки харчових продуктів, матеріали і предмети, призначені для контакту з харчовими продуктами, кормові добавки;

11) речовини (суміші) військового призначення, крім речовин подвійного призначення;

12) речовини, що утворюються в результаті хімічної реакції, але не виводяться з технологічного процесу для тимчасового збереження;

13) речовини, відновлені з речовин, що були зареєстровані;

14) речовини (суміші), що використовуються виключно для науково-дослідних робіт, за умови сумарного річного обсягу використання до 50 кілограмів.

5. Державну реєстрацію небезпечних факторів здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

6. Для державної реєстрації небезпечних факторів заявник подає до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, заяву, в якій зазначаються:

1) повне та скорочене найменування заявника;

2) адреса місцезнаходження заявника;

3) номер телефону та адреса електронної пошти;

4) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) уповноваженої особи;

5) комерційна назва хімічної речовини чи речовини біологічного походження;

6) хімічна назва (для хімічної речовини) відповідно до номенклатури Міжнародного союзу теоретичної і прикладної хімії (International Union of Pure and Applied Chemistry - IUPAC) та інших міжнародних класифікаторів;

7) реєстраційний номер хімічної сполуки Служби підготовки аналітичних публікацій з хімії (Chemical Abstracts Service - CAS) та/або номер Європейського кадастру існуючих комерційних хімічних речовин (European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances - EINECS);

8) сфера застосування небезпечного фактора;

9) перелік конфіденційної інформації, що не може бути оприлюднена або повідомлена на вимогу третіх осіб (до конфіденційної не може належати інформація щодо властивостей небезпечного фактора, що становлять небезпеку для здоров'я людини та навколишнього природного середовища, а також відомості, що включаються до реєстру);

10) складений українською мовою та затверджений заявником паспорт безпеки небезпечного фактора (далі - паспорт безпеки) у паперовій та електронній формах. Основні вимоги до паспорта безпеки розробляються на основі актів законодавства Європейського Союзу та затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

11) ідентифікація аналогічності небезпечного фактора;

12) дані щодо класифікації небезпеки та маркування хімічної речовини.

7. Рішення про реєстрацію або відмову у державній реєстрації небезпечного фактора приймається протягом 60 днів після надходження відповідних документів за результатами проведеної експертизи реєстраційних матеріалів.

Порядок проведення експертизи реєстраційних матеріалів та вимог до них затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Інформація про подані заяви про державну реєстрацію, стан розгляду документів та прийняті за його результатами рішення безоплатно оприлюднюється на веб-сайті установи, що здійснює експертизу реєстраційних матеріалів.

8. Підставами для відмови у державній реєстрації небезпечного фактора є:

1) порушення вимог до оформлення і змісту документів та/або подання їх у неповному обсязі;

2) виявлення в документах, поданих суб'єктом господарювання, недостовірних відомостей;

3) включення небезпечного фактора до переліку небезпечних речовин, заборонених для застосування в Україні, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

9. Підставою для анулювання державної реєстрації небезпечного фактора є виявлення нових властивостей небезпечного фактора, які становлять небезпеку для здоров'я людини чи навколишнього природного середовища.

10. Державна реєстрація небезпечного фактора є безстроковою.

11. Небезпечний фактор реєструється тимчасово, якщо наявні відомості, що властивості, спосіб та галузь застосування такого небезпечного фактора дають змогу вважати його небезпеку для здоров'я людини чи навколишнього природного середовища неістотною, та якщо на момент його державної реєстрації інформація про небезпечний фактор не може бути надана в повному обсязі або для нього не розроблені окремі державні медико-санітарні нормативи, а за потреби - також державні медико-санітарні правила використання (застосування). Тимчасова реєстрація небезпечного фактора здійснюється одноразово в порядку, встановленому для державної реєстрації небезпечних факторів, строком на три роки, який не може бути подовжений.

Стаття 48. Дезінфекційні засоби

1. Застосування та реалізація дезінфекційних засобів дозволяються лише за умови їх державної реєстрації. [Положення про державну реєстрацію дезінфекційних засобів](#) затверджується Кабінетом Міністрів України. Положенням про державну реєстрацію дезінфекційних засобів визначаються порядок державної реєстрації та перереєстрації дезінфекційних засобів, зокрема вимоги до заяви про державну реєстрацію дезінфекційного засобу, реєстраційного досьє та інших документів, що подаються для державної реєстрації дезінфекційного засобу, досліджень (випробувань), необхідних для державної реєстрації дезінфекційних засобів, короткої характеристики дезінфекційного засобу, листка-вкладки (інструкції для застосування), маркування (етикетки), експертного висновку, зміни умов, зупинення, скасування державної реєстрації дезінфекційних засобів, форма та порядок ведення Державного реєстру дезінфекційних засобів.

2. Державну реєстрацію дезінфекційних засобів та ведення Державного реєстру дезінфекційних засобів здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, за результатами експертизи реєстраційних матеріалів на такий засіб, проведеної експертною установою.

3. Для здійснення державної реєстрації дезінфекційного засобу до експертної установи, створеної центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, з метою забезпечення гігієнічної регламентації небезпечних факторів (далі - експертна установа) подаються:

1) заява, в якій зазначається інформація про:

дезінфекційний засіб (найменування дезінфекційного засобу (торговельне найменування зазначається мовою оригіналу, англійською та українською мовами), назва діючої речовини (діючих речовин), повний склад засобу, спектр антимікробної дії, токсичність та безпечність засобу, пошкоджуюча дія на матеріали оброблюваних об'єктів);

код згідно з Державним класифікатором продукції та послуг - для дезінфекційного засобу, виробленого в Україні, код згідно з [УКТЗЕД](#) - для імпортованого дезінфекційного засобу;

заявника (для фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків (серія та номер паспорта - для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті), місце проживання, номер телефону, електронна адреса; для юридичної особи - найменування, ідентифікаційний номер юридичної особи (для іноземних заявників - реєстраційний номер), місцезнаходження, номер телефону, електронна адреса);

виробника або виробників (для фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків, місце проживання, номер телефону, електронна адреса; для юридичної особи - найменування, ідентифікаційний номер юридичної особи (для іноземних виробників - реєстраційний номер), місцезнаходження, номер телефону, електронна адреса);

способи (схеми) застосування засобу з метою дезінфекції низького, середнього та високого рівнів, застережні заходи під час використання засобу, у тому числі засобів індивідуального захисту, першу допомогу при отруєнні та(або) потрапленні на незахищену шкіру і слизові оболонки, про фізико-хімічні та аналітичні методи контролю якості, строк та умови зберігання, а також інформація про упаковку;

2) реєстраційне досьє на дезінфекційний засіб;

3) результати оцінки (звіти і протоколи) специфічної активності, безпечності, якості (ефективності) засобу та результати випробування на практиці, проведені згідно з вимогами належної лабораторної практики підприємствами, установами, організаціями, які уповноважені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, на виконання робіт для потреб державної реєстрації дезінфекційних засобів;

- 4) зразок етикетки дезінфекційного засобу;
- 5) зразок інструкції з використання дезінфекційного засобу;
- 6) інформація про способи утилізації дезінфекційного засобу, його стабільність в об'єктах навколишнього природного середовища, строк зберігання;
- 7) документ, що підтверджує повноваження заявника представляти інтереси виробника (якщо заявник не є виробником).

Заявник несе відповідальність за актуальність та достовірність відомостей, що містяться в заяві про державну реєстрацію дезінфекційного засобу та доданих до неї документах.

4. Протягом 15 робочих днів після надходження заяви про державну реєстрацію дезінфекційного засобу та інших документів, визначених цим Законом, експертна установа зобов'язана повідомити заявника про отримання таких документів, а в разі їх відсутності - запропонувати заявнику подати такі документи, встановивши необхідний для цього строк. У разі неподання заявником документів, визначених цим Законом, у строк, встановлений експертною установою, заява про державну реєстрацію дезінфекційного засобу вважається недійсною.

5. Експертна установа здійснює експертизу реєстраційних матеріалів на дезінфекційний засіб протягом строку, що не перевищує 180 днів з дня отримання від заявника всіх документів, визначених цим Законом для державної реєстрації дезінфекційного засобу, а також документального підтвердження оплати послуг з проведення експертизи реєстраційних матеріалів дезінфекційного засобу. Строк проведення експертизи реєстраційних матеріалів може бути подовжений, але не більш як на 90 днів. Експертна установа повідомляє заявника про подовження строку проведення експертизи реєстраційних матеріалів на дезінфекційний засіб із зазначенням причин такого подовження.

6. Під час проведення експертизи реєстраційних матеріалів експертна установа:

- 1) перевіряє відповідність документів, поданих заявником для державної реєстрації дезінфекційного засобу, вимогам цього Закону;
- 2) проводить оцінку дезінфекційного засобу на підставі документів, що підтверджують його безпечність, якість та ефективність;
- 3) складає [висновок щодо якості, безпечності та ефективності дезінфекційного засобу](#).

7. У разі якщо інформація, що міститься в документах, поданих заявником для державної реєстрації дезінфекційного засобу, є недостатньою для проведення оцінки його безпечності, якості та ефективності, експертна установа може вимагати від заявника надання відповідної додаткової інформації із зазначенням вичерпного переліку інформації, що вимагається. Строки, визначені частиною п'ятою цієї статті, зупиняються до отримання такої інформації.

8. Протягом строку, передбаченого для проведення експертизи реєстраційних матеріалів на дезінфекційний засіб, експертна установа готує експертний висновок і надсилає його заявнику та до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

9. Позитивний експертний висновок повинен включати:

- 1) коротку характеристику дезінфекційного засобу;
- 2) умови та обмеження застосування дезінфекційного засобу, які пропонується встановити з метою забезпечення його безпечності та ефективності, у тому числі відомості щодо класифікації такого засобу (за необхідності);
- 3) текст маркування та зразок інструкції для застосування;
- 4) рекомендацію щодо державної реєстрації дезінфекційного засобу.

Експертний висновок з рекомендацією про відмову в державній реєстрації повинен включати відповідне обґрунтування.

10. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, приймає рішення про державну реєстрацію дезінфекційного засобу або про відмову в державній реєстрації на підставі відповідної рекомендації, що міститься в експертному висновку, протягом 30 робочих днів після отримання зазначеного висновку.

У рішенні про державну реєстрацію дезінфекційного засобу зазначаються:

- 1) назва дезінфекційного засобу, вміст діючих речовин;
- 2) інформація про виробника та заявника дезінфекційного засобу;
- 3) реєстраційний номер дезінфекційного засобу;
- 4) коротка характеристика дезінфекційного засобу;
- 5) об'єкти застосування, умови та обмеження у застосуванні дезінфекційного засобу;
- 6) строк дії державної реєстрації дезінфекційного засобу.

Протягом трьох робочих днів після прийняття рішення про державну реєстрацію дезінфекційного засобу центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, вносить до Державного реєстру дезінфекційних засобів інформацію про засіб, зазначену в рішенні про його державну реєстрацію. Дезінфекційний засіб вважається зареєстрованим з моменту внесення відомостей про нього до Державного реєстру дезінфекційних засобів.

Строк дії державної реєстрації дезінфекційного засобу становить п'ять років. У разі якщо протягом зазначеного періоду не встановлено науково підтверджених фактів, що дезінфекційний засіб щодо безпечності для здоров'я людини не відповідає вимогам санітарного законодавства, строк перереєстрації такого дезінфекційного засобу продовжується на п'ять років, за умови надання інформації щодо підтвердження ефективності дезінфекційного засобу.

11. Прийняття рішення про державну реєстрацію дезінфекційного засобу або про відмову в державній реєстрації та внесення відомостей до Державного реєстру дезінфекційних засобів здійснюються безоплатно.

12. Підставою для відмови у державній реєстрації дезінфекційного засобу є:

- 1) невідповідність засобу за специфічною активністю або безпечністю для здоров'я людини вимогам санітарного законодавства;
- 2) відсутність медико-санітарних нормативів діючих речовин або інших небезпечних для здоров'я людини складових частин засобу чи методів їх визначення в середовищі життєдіяльності людини;
- 3) неможливість здійснення ефективних заходів щодо запобігання шкідливому впливу дезінфекційного засобу на здоров'я людини під час його виробництва або застосування;
- 4) невідповідність документів, поданих заявником для державної реєстрації дезінфекційного засобу, вимогам цього Закону;
- 5) надання заявником інформації, недостатньої для визначення безпечності, якості та ефективності дезінфекційного засобу;
- 6) надання заявником недостатніх доказів ефективності дезінфекційного засобу щодо цільових організмів;
- 7) відмінність фактичного якісного та кількісного складу дезінфекційного засобу від заявленого складу;

8) недостатність можливостей для подолання ризиків, що становить дезінфекційний засіб для здоров'я людини та(або) тварин, та(або) для навколишнього природного середовища.

У рішенні про відмову в державній реєстрації дезінфекційного засобу зазначається підстава відмови з відповідним обґрунтуванням.

Рішення про відмову в державній реєстрації дезінфекційного засобу може бути оскаржено заявником до суду.

13. Підставою для виключення з Державного реєстру дезінфекційних засобів є виявлення нових властивостей дезінфекційного засобу, що становлять небезпеку для здоров'я людини чи навколишнього природного середовища.

14. Виробництво, зберігання, транспортування, застосування та реалізація дезінфекційних засобів здійснюються з дотриманням вимог відповідних нормативно-правових актів.

15. Застосування та реалізація дезінфекційних засобів, не зареєстрованих у встановленому порядку в Україні, а також засобів, у процесі виготовлення, транспортування чи зберігання яких було порушено вимоги технологічних регламентів та інших нормативно-правових актів, забороняються.

Стаття 49. Державний нагляд (контроль) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення

1. Державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення, здійснюється органами державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері.

2. Державний нагляд (контроль) здійснюється відповідно до вимог [Закону України](#) "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

3. За поданням Головного державного санітарного лікаря України на підставі обґрунтованих прогнозів ризику погіршення стану середовища життєдіяльності людини та здоров'я населення на певній території та(або) об'єкті/об'єктах до плану заходів державного нагляду (контролю) включаються суб'єкти господарювання, діяльність яких створює ризик для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення.

4. Позапланові заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства здійснюються органами державного нагляду

(контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері:

1) невідкладно - у разі надходження повідомлення від головного державного санітарного лікаря Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя про проведення розслідувань випадків захворювання на інфекційні, професійні, масові неінфекційні хвороби, випадків уражень та отруєнь, а також за результатами проведеної оцінки ризиків у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

2) в інших випадках, визначених [Законом України](#) "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

5. Під час здійснення державного нагляду (контролю) посадова особа органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері має право:

1) безперешкодного доступу до об'єктів перевірки;

2) отримувати безоплатно від суб'єкта господарювання, що перевіряється, інформацію, пояснення, письмові довідки з питань, що виникають під час проведення перевірки, копії документів, завірені належним чином;

3) проводити огляд виробничих, складських, торговельних та інших приміщень суб'єкта господарювання, що перевіряється, із зазначенням результатів такого огляду у відповідному акті;

4) відбирати проби та(або) зразки об'єктів середовища життєдіяльності та товарів (за необхідності);

5) вимагати від керівників та інших посадових осіб суб'єкта господарювання, що перевіряється, вжиття коригуючих дій, спрямованих на зменшення загрози здоров'ю людини чи санітарно-епідемічному благополуччю населення;

6) складати у встановлених законом випадках протоколи про адміністративні правопорушення, розглядати відповідно до закону справи про адміністративні правопорушення і приймати за результатами розгляду рішення про накладення штрафів та застосування інших санкцій, передбачених законом;

7) використовувати технічні прилади, призначені для перевірки стану середовища життєдіяльності людини;

8) фіксувати процес проведення перевірки чи кожен окрему дію за допомогою засобів аудіо- та відеозапису;

9) залучати представників головної експертної установи у сфері громадського здоров'я, центрів контролю та профілактики хвороб, акредитованих

лабораторій і незалежних експертів для проведення перевірок та підготовки висновків з питань, що належать до їхньої компетенції;

10) передавати правоохоронним органам матеріали за результатами здійснення заходів державного нагляду (контролю);

11) звертатися до суду щодо притягнення осіб, винних у порушенні санітарного законодавства, до відповідальності.

6. Лабораторні та інструментальні дослідження і випробування для потреб державного нагляду (контролю), який здійснюється за планами органів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері, а також позапланово, проводяться акредитованими лабораторіями за рахунок коштів державного бюджету.

Розділ VII. КАДРОВЕ, НАУКОВЕ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Стаття 50. Кадрове забезпечення системи громадського здоров'я

1. Підготовка та підвищення рівня професійної компетентності фахівців за спеціальностями "Громадське здоров'я", "Епідеміологія" та "Гігієна" за державним замовленням для потреб системи громадського здоров'я здійснюються відповідними закладами вищої та післядипломної освіти згідно із законодавством про освіту.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, у встановленому законодавством порядку бере участь у розробленні стандартів освіти за спеціальностями "Громадське здоров'я", "Епідеміологія" та "Гігієна".

3. Програма розвитку кадрових ресурсів у системі громадського здоров'я затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Стаття 51. Наукове забезпечення системи громадського здоров'я

1. Наукове забезпечення системи громадського здоров'я здійснюється шляхом використання доказових даних у сфері громадського здоров'я, проведення наукових досліджень та впровадження їх результатів при формуванні державної політики у сфері громадського здоров'я.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, визначає пріоритетні напрями і здійснює координацію наукової роботи у сфері громадського здоров'я.

3. Фінансування наукових досліджень у сфері громадського здоров'я за пріоритетними напрямками, визначеними центральним органом виконавчої

влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету на конкурсних засадах у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Держава сприяє міжнародному науковому співробітництву у сфері громадського здоров'я.

Стаття 52. Фінансове забезпечення системи громадського здоров'я

1. Фінансове забезпечення системи громадського здоров'я здійснюється відповідно до бюджетного законодавства з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

2. Пропозиції головної експертної установи у сфері громадського здоров'я до бюджетного запиту на фінансування пріоритетних напрямів у сфері громадського здоров'я розглядаються координаційною радою з питань громадського здоров'я центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. Рішення координаційної ради з питань громадського здоров'я враховується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, при формуванні бюджетного запиту.

3. Пропозиції центрів контролю та профілактики хвороб до регіональних бюджетних програм на фінансування пріоритетних напрямів у сфері громадського здоров'я розглядаються регіональними координаційними радами з питань громадського здоров'я. Рішення регіональної координаційної ради з питань громадського здоров'я враховується при складанні бюджету Автономної Республіки Крим, обласного, районного та місцевого бюджетів.

4. Джерелами фінансування системи громадського здоров'я є:

- 1) кошти державного бюджету;
- 2) кошти місцевих бюджетів;
- 3) благодійні внески;
- 4) кошти міжнародних організацій;
- 5) кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

5. З метою реалізації оперативних функцій громадського здоров'я центри контролю та профілактики хвороб можуть укладати договори про закупівлю послуг у сфері громадського здоров'я із суб'єктами господарювання у порядку, встановленому [Законом України](#) "Про публічні закупівлі".

Розділ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ САНІТАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 53. Заходи щодо припинення порушення вимог санітарного законодавства

1. Повне або часткове зупинення виробництва та(або) обігу продукції, виконання робіт, надання послуг у разі їх невідповідності вимогам медико-санітарних нормативів та правил здійснюється за постановою адміністративного суду, ухваленою за результатами розгляду позову органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері.

2. Посадова особа органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері має право прийняти рішення про тимчасове припинення виробництва та(або) обігу продукції, виконання робіт, надання послуг, що становлять загрозу для здоров'я та(або) життя людини, на строк не більше 10 календарних днів з поданням відповідної заяви до суду не пізніше наступного робочого дня після прийняття такого рішення.

3. Тимчасове припинення виробництва та(або) обігу продукції, виконання робіт, надання послуг понад строк, зазначений у частині другій цієї статті, можливе виключно за рішенням суду на строк, необхідний для усунення виявлених порушень.

4. Суб'єкт господарювання має право відновити виробництво та(або) обіг продукції, виконання робіт, надання послуг, якщо:

1) до суду не подано заяву про тимчасове припинення виробництва та(або) обігу продукції, виконання робіт, надання послуг протягом строку, зазначеного в частині другій цієї статті;

2) суд не прийняв будь-якого рішення до закінчення строку тимчасового припинення, зазначеного в рішенні посадової особи органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері;

3) суд прийняв рішення на користь суб'єкта господарювання;

4) орган державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері відкликав заяву, подану до суду, або скасував рішення про тимчасове припинення виробництва та(або) обігу продукції, виконання робіт, надання послуг.

5. Суд одночасно з прийняттям рішення за заявою про тимчасове припинення виробництва та(або) обігу продукції, виконання робіт, надання послуг на користь суб'єкта господарювання вирішує питання про скасування рішення

про тимчасове припинення виробництва та(або) обігу продукції, виконання робіт, надання послуг.

6. За вмотивованим письмовим рішенням керівника або уповноваженої посадової особи органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері власники підприємств, установ, організацій або уповноважені ними органи відстороняють від роботи, навчання, відвідування закладів дошкільної освіти осіб, які є носіями збудників інфекційних хвороб, хворих на небезпечні для оточуючих інфекційні хвороби або осіб, які були в контакті з такими хворими.

Стаття 54. Адміністративна відповідальність за порушення вимог санітарного законодавства

1. Порушення вимог санітарного законодавства, невиконання приписів посадових осіб органів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері тягнуть за собою адміністративну відповідальність згідно із законом.

Стаття 55. Відшкодування шкоди (збитків)

1. Відшкодування шкоди (збитків), заподіяної (завданих) юридичними та фізичними особами, здійснюється в порядку, встановленому [Цивільним кодексом України](#), [Господарським кодексом України](#), [Законом України "Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції"](#), іншими законодавчими актами.

2. Відшкодування шкоди (збитків), заподіяної (завданих) незаконними діями посадових осіб центральних та місцевих органів виконавчої влади, що здійснюють державний контроль у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення, здійснюється в порядку, встановленому [Цивільним кодексом України](#).

Стаття 56. Кримінальна відповідальність за порушення вимог санітарного законодавства

1. Діяння проти здоров'я населення, вчинені внаслідок порушення вимог санітарного законодавства, тягнуть за собою кримінальну відповідальність згідно із законом.

Розділ IX. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через 12 місяців з дня набрання ним чинності.

2. Визнати такими, що втратили чинність з дня введення в дію цього Закону:

[Закон України](#) "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 27, ст. 218 із наступними змінами);

[Постанову Верховної Ради України](#) "Про порядок введення в дію Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 27, ст. 219).

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у [Кодексі законів про працю України](#) (Відомості Верховної Ради Української РСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375):

у [частині другій](#) статті 167 слова "сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці";

абзац шостий частини першої статті 260 виключити;

2) у [статті 21](#) Кодексу України про надра (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 36, ст. 340) слова "та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

3) у [Водному кодексі України](#) (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 24, ст. 189):

у [пункті 7](#) статті 8 слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у [пункті 1](#) статті 17 слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "центрами контролю та профілактики хвороб центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

у [пункті 12](#) статті 44 слова "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "центри контролю та профілактики хвороб центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

у [частині другій](#) статті 47 слова "центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "головного державного санітарного лікаря відповідної адміністративної території";

у [частині третій](#) статті 58 слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "безпеки та окремих показників якості харчових продуктів";

у [частині другій](#) статті 59 слова "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "центри контролю та профілактики хвороб центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

у [частині другій](#) статті 60 слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "підприємствами, установами, організаціями, акредитованими Національним агентством з акредитації України (органами з оцінки відповідності)";

у [частині третій](#) статті 65 слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "центрами контролю та профілактики хвороб центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

у [статті 75](#):

у частині першій слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у частині другій слова "і центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у [частині другій](#) статті 77 слова "центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у [частині другій](#) статті 93 слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у [частині другій](#) статті 105 слова "та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у [частині другій](#) статті 108 слова "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "центри контролю та профілактики хвороб

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

4) [пункт 8](#) частини першої статті 2 Кодексу цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 34-35, ст. 458) викласти в такій редакції:

"8) епідемія - виникнення на певній території за певний проміжок часу випадків інфекційної або неінфекційної хвороби, специфічної поведінки, пов'язаної із здоров'ям, або інших подій, пов'язаних із здоров'ям, які перевищують середні багаторічні показники або достовірно перевищують нормальне очікування за відомими або невідомими раніше критеріями та впливають або мають тенденцію до одночасного впливу на непропорційно велику кількість людей у межах населення території. Кількість випадків, що свідчать про наявність епідемії, залежить від збудника, чисельності та типу населення, яке зазнало впливу, попереднього досвіду чи відсутності контакту з хворобою, часу та місця виникнення";

5) у [Законі України](#) "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи" (Відомості Верховної Ради Української РСР, 1991 р., № 16, ст. 198; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 13, ст. 177; 2013 р., № 48, ст. 682; із змінами, внесеними Законом України від 26 квітня 2021 року № 1423-IX):

у [статті 21](#):

частину четверту викласти в такій редакції:

"Радіаційний контроль за рівнем радіоактивного забруднення сільськогосподарської продукції і продуктів харчування здійснюється центральними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів";

у частині сьомій слова "реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії";

6) у [Законі України](#) "Про охорону навколишнього природного середовища" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 41, ст. 546 із наступними змінами):

у [частині четвертій](#) статті 52 слова "реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами

"забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я";

у [частині четвертій](#) статті 66 слова "центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

7) в [Основах законодавства України про охорону здоров'я](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 9 із наступними змінами):

у [статті 15](#):

абзац третій частини першої викласти в такій редакції:

"центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері контролю якості та безпеки лікарських засобів";

частину другу після слів "охорони здоров'я" доповнити словами "протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та іншим соціально небезпечним захворюванням, санітарного та епідемічного благополуччя населення";

[частину одинадцяту](#) статті 16 виключити;

[частину першу](#) статті 27 викласти в такій редакції:

"Санітарно-епідемічне благополуччя територій і населених пунктів забезпечується системою державних стимулів та регуляторів, спрямованих на суворе дотримання державних медико-санітарних нормативів і державних медико-санітарних правил, комплексом медико-санітарних заходів та організацією епідеміологічного нагляду і здійсненням державного нагляду (контролю)";

у [частині четвертій](#) статті 67 слова "здійснюють" та "і центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, які мають" замінити відповідно словами "здійснює" та "який має";

у [частині третій](#) статті 69 слова "встановленим санітарно-епідеміологічною службою" виключити;

8) у [частині третій](#) статті 46 Закону України "Про дорожній рух" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338; 2004 р., № 6, ст. 38; 2019 р., № 46, ст. 295) слова "а також органи санітарно-епідеміологічної служби" виключити;

9) у [Законі України](#) "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 12, ст. 81 із наступними змінами):

[абзац третій](#) статті 55 виключити;

у [частині другій](#) статті 81:

абзац п'ятий виключити;

в абзаці тридцятому слова "без дозволу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

10) у [Законі України](#) "Про пестициди і агрохімікати" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 14, ст. 91 із наступними змінами):

у [статті 7](#):

у частині третій слова "позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи та" виключити;

у частині шостій слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "безпеки та окремих показників якості харчових продуктів";

у [частині другій](#) статті 12 та тексті [статті 16](#) слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "безпеки та окремих показників якості харчових продуктів";

в [абзаці п'ятому](#) частини першої статті 16¹ слова "реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

у [статті 16³](#):

у назві слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "безпеки та окремих показників якості харчових продуктів";

у частині першій:

в абзаці першому слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "безпеки та окремих показників якості харчових продуктів";

абзац третій виключити;

в абзаці п'ятому слова "гігієнічних нормативів і регламентів" замінити словами "державних медико-санітарних нормативів";

абзаци шостий, восьмий і дев'ятий виключити;

у частині другій слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "безпеки та окремих показників якості харчових продуктів";

у [частині першій](#) статті 16⁵:

в абзаці третьому слова "гігієнічних нормативів і регламентів" замінити словами "державних медико-санітарних нормативів";

доповнити абзацами четвертим і п'ятим такого змісту:

"визначення переліку установ, які проводять токсиколого-гігієнічні (медико-біологічні) дослідження пестицидів і агрохімікатів;

проведення арбітражних досліджень щодо токсиколого-гігієнічної оцінки пестицидів і агрохімікатів, умов їх безпечного застосування";

[частину другу](#) статті 18 викласти в такій редакції:

"Рішення про порядок використання сільськогосподарської сировини, яка не відповідає вимогам, визначеним частиною першою цієї статті, приймає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів";

11) у частинах [першій](#) та [одинадцятій](#) статті 9¹ Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 46, ст. 345 із наступними змінами) слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення";

12) у [частині п'ятій](#) статті 31 Закону України "Про меліорацію земель" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 11, ст. 90; 2014 р., № 6-7, ст. 80) слова "ветеринарної медицини, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "безпеки та окремих показників якості харчових продуктів";

13) у [назві](#) та [абзаці першому](#) статті 14 Закону України "Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 12, ст. 95; 2015 р., № 21, ст. 133; 2019 р., № 46, ст. 295) слова "з питань забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення" замінити словами "що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

14) в [абзаці шостому](#) частини другої статті 30 Закону України "Про мисливське господарство та полювання" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 18, ст. 132; 2014 р., № 6-7, ст. 80) слова "центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах ветеринарної медицини, санітарного та епідемічного благополуччя населення, ветеринарні, санітарно-епідемічні служби" замінити словами "центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, ветеринарні служби";

15) у [Законі України](#) "Про курорти" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 50, ст. 435; 2014 р., № 2-3, ст. 41; 2017 р., № 29, ст. 315):

текст [статті 10](#) викласти в такій редакції:

"Проекти оголошення природних територій курортними підлягають оцінці впливу на довкілля та державній експертизі, які проводяться відповідно до [Закону України](#) "Про оцінку впливу на довкілля";

в [абзаці першому](#) частини першої статті 11 та [частині третій](#) статті 31 слова "санітарно-гігієнічної" виключити;

у [частині четвертій](#) статті 32 слова "державною санітарно-епідеміологічною службою" замінити словами "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів";

16) у [Законі України](#) "Про охорону атмосферного повітря" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 48, ст. 252 із наступними змінами):

у [статті 11](#):

у частині третій слова "і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у частині четвертій слова "і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити, а після слів "у разі перевищення" доповнити словами "державних медико-санітарних нормативів та/або";

у частині п'ятій слова "за погодженням з територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у частині шостій слова "за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у частині п'ятнадцятій після слів "об'єктивного характеру встановлено перевищення" доповнити словами "державних медико-санітарних нормативів та/або", а слова "за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у [статті 14](#) після слів "для яких не встановлено відповідних" доповнити словами "державних медико-санітарних нормативів та/або", а слова "за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у [частині першій](#) статті 16 слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у тексті [статті 19](#) слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у [частині другій](#) статті 23 слова "центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

у [статті 25](#):

у назві слова "санітарно-гігієнічна" виключити;

у тексті слова "безпеки для здоров'я людини та" та "санітарно-гігієнічна" виключити;

17) у [частині третій](#) статті 13 Закону України "Про нафту і газ" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 50, ст. 262; 2014 р., № 2-3, ст. 41) слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "безпечності та окремих показників якості харчових продуктів";

18) у [Законі України](#) "Про тваринний світ" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 14, ст. 97; 2013 р., № 46, ст. 640; 2014 р., № 23, ст. 873):

в [абзаці шостому](#) частини другої статті 34 слова "санітарно-епідеміологічні" виключити;

у [частині третій](#) статті 48 слова "реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я";

19) у [Законі України](#) "Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 16, ст. 112 із наступними змінами):

у [статті 6](#):

в абзаці одинадцятому слова "санітарно-епідеміологічної" виключити;

доповнити абзацом дев'ятнадцятим такого змісту:

"обов'язковості дотримання вимог державних медико-санітарних нормативів та правил";

в [абзаці восьмому](#) частини першої статті 7 та [абзаці восьмому](#) статті 13 слова "санітарно-епідеміологічної" виключити;

в [абзаці шостому](#) частини першої статті 23 слова "органів державної санітарно-епідеміологічної служби" замінити словами "центрів контролю та профілактики хвороб центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

у [статті 34](#):

у частині третій слова "та органами державної санітарно-епідеміологічної служби" виключити;

у частині п'ятій слова "санітарного та епідемічного благополуччя" виключити;

в [абзаці третьому](#) частини четвертої статті 36 слова "державної санітарно-епідеміологічної служби" замінити словами "центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів";

20) у [Законі України](#) "Про охорону праці" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 2, ст. 10; 2013 р., № 48, ст. 682; із змінами, внесеними Законом України від 21 травня 2022 року № 2228-IX):

у [частині другій](#) статті 28 слова "Санітарні правила та норми" замінити словами "Державні медико-санітарні нормативи та правила";

у [частині третій](#) статті 33 слова "із залученням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

[абзац п'ятий](#) частини першої статті 38 виключити;

21) у [частині першій](#) статті 21 Закону України "Про поховання та похоронну справу" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 7, ст. 47) слова "висновку органу санітарно-епідеміологічної служби" виключити;

22) в [абзаці третьому](#) частини другої статті 13 Закону України "Про молоко та молочні продукти" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 47, ст. 513 із наступними змінами) слова "державної санітарно-епідеміологічної служби та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини" замінити словами "центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів";

23) у [частині першій](#) статті 5 Закону України "Про виноград та виноградне вино" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 31, ст. 419 із наступними змінами) слова "дозволені для використання нормативно-правовими актами та Головним державним санітарним лікарем України" замінити словами "що відповідають вимогам державних медико-санітарних нормативів та правил";

24) у [Законі України](#) "Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 52, ст. 565 із наступними змінами):

у [статті 7](#):

частину першу після абзацу п'ятого доповнити новим абзацом такого змісту:

"проводить моніторинг ефективності заходів, що проводяться у сфері охорони здоров'я населення, спрямованих на мінімізацію шкідливих наслідків вживання тютюнових виробів, аналізує і прогнозує ситуацію із захворюваністю населення, що пов'язана з вживанням тютюнових виробів".

У зв'язку з цим абзац шостий вважати абзацом сьомим;

у частині третій:

в абзаці першому слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення";

абзац п'ятий виключити;

у [частині другій](#) статті 11 слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення";

у частинах [першій](#), [четвертій](#) та [п'ятій](#) статті 12⁴ слова "санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення";

у [частині четвертій](#) статті 15 слова "реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

в [абзаці першому](#) частини першої та [частині другій](#) статті 17 слова "реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";

в абзаці першому частини другої, частинах третій - шостій статті 20 слова "державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів" замінити словами "попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення";

25) у [Законі України](#) "Про захист тварин від жорстокого поводження" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 27, ст. 230; 2013 р., № 46, ст. 640; 2021 р., № 47, ст. 382):

в [абзаці третьому](#) частини сьомої статті 9 слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та" виключити;

у [частині другій](#) статті 24 слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та" виключити;

26) у [частині першій](#) статті 9 Закону України "Про ідентифікацію та реєстрацію тварин" (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., № 42, ст. 635; 2014 р., № 6-7, ст. 80; 2015 р., № 52, ст. 482) слова "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" виключити;

27) у [частині другій](#) статті 34 Закону України "Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 1, ст. 1; 2014 р., № 2-3, ст. 41) слова "реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення" замінити словами "забезпечує формування державної політики у сфері безпеки використання ядерної енергії";

28) у [частині першій](#) статті 5 та [частині першій](#) статті 9 Закону України "Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 30, ст. 274; 2014 р., № 2-3, ст. 41) слова "реалізує державну політику у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань" замінити словами "забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я";

29) у [пункті 2](#) частини сьомої статті 21 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 34, ст. 343; 2018 р., № 16, ст. 138; із змінами, внесеними Законом України від 12 травня 2022 року № 2254-IX) слова "і санітарно-епідеміологічного органу" замінити словами "органу, органу охорони здоров'я";

30) у [Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності](#), затверджену Законом України "Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 47, ст. 532 із наступними змінами):

пункт 6 викласти в такій редакції:

"6.	Сертифікат про державну реєстрацію небезпечного фактору	Закон України "Про систему громадського здоров'я";
-----	---	--

пункти 7, 8, 9, 53 виключити;

{Підпункт 31 пункту 3 розділу IX втратив чинність на підставі Закону [№ 3269-IX від 14.07.2023](#)}

32) у тексті [статті 10](#) Закону України "Про виконання програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 19-20, ст. 187) слова "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань" в усіх відмінках замінити словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я" у відповідному відмінку;

33) [абзац другий](#) частини третьої статті 19 Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 23, ст. 158; 2019 р., № 47, ст. 310; 2020 р., № 26, ст. 172) доповнити реченням такого змісту: "У разі наявності загрози життю чи здоров'ю людей, яка безпосередньо пов'язана з провадженням ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, орган ліцензування має право залучати до перевірки фахівців центрів контролю та профілактики хвороб центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я".

4. Установити, що дія положень [Закону України](#) "Про захист населення від інфекційних хвороб" продовжує застосовуватися в частині, що не суперечить цьому Закону.

5. Кабінету Міністрів України:

у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом та забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до [Закону України](#) "Про захист населення від інфекційних хвороб" щодо приведення його у відповідність із цим Законом;

у 2023 році поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цього Закону.

Президент України

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ

6 вересня 2022 року

№ 2573-IX